

## LOMU

Polo'mo mani avo'mo kae'niye. Na kava higeno'aene. Agaemo Lomu taonifi'mo mai'naya Kalisitini vaya'mo uno o'apake'niya vaya'mo uno apakesiyafe'mo hu'niye. Agaemo mago afina'mo apakae'e'mo maigeno henaga'amo apataleno uno Sipeni kotegamo mai'naya vaya'aife'mo alagepa faigoko gemo aeno hakalo huno hapa paisiyafe'mo agesa afi'niye. Ani kavafe'mo 15:22-32 gefi'mo lekana paitapa afiyo. Mani avopi'mo aepa'amo 1:17 gefi'mo hane'niye. Goti'a alagepa faigoko ge'aleti'mo fatago kava'amo alino apave liteno apakesa afi'a fatago nehaya vaya'aina alino ne'apamiye. Inagi ke'aepa gemo akame nehaya kavateti'mo Goti aulagale'mo fatago vaya'mo o'mai'nafa Kalaisifeke'mo apakesa afi'a fatago nehaya kavatetike'mo Goti aulagale'mo fatago vaya'mo mai'nae.

Hogoteno Polo'a ani kavafe'mo huno'ae'mo, muki Yuta vaya'e alu nofi vaya'mogi'e'mo hosu kava'mo hu'nageno'ae'mo Goti'a aipamo leno apate'niyanageno agoti huno apategaiye. Ani gemo 1:18-3:20 hane'niye. Gefi'mo Goti'a agai'a aipamo'mo falu hisiyafe'mo mafa'ne'amo Yesu Kalaisi'a alino ate'nigeno emineno muki vaya'ai hosu kava'apilefe'mo miya faino apateteno fali'niye. Hemenimo Goti'a Yesu'mo fali'niya kavateti'mo fatago kava'amo alino apave li'niye. Goti'a ani alagepa faigoko ge'ae'mo apakesa afi'a fatago hu'naya vaya'aina fatago kava'amo

alino apamiteno naulagale'mo fatago vaya'mo mai'nae, huno nehiye. Ani gemo 3:21–4:25 hane'niye.

Ani vaya'mogimo Yesu Kalaisipi'mo mai'nageno hosu kava'e fali kava'mo'e'mo lokiya'amo ohanesigeno alino afepi apateteno yagaino o'apategaiye. Yagaino o'apatesige'a ae'a apakase'a alagepa hu'a maigae. (Sapata 5–8).

Inagi Sapata 9–11 gefi'mo Polo'a huno'ae'mo, mago lusi kana kava'ae'mo hu'niye. Polo'mo agai'amo Yu vayapati vekamo mai'nigeno Goti'a hogoteno akeya'vilagamo lekana paino apate'niya vaya'amo mai'naya'monanafa muki asole Yu vaya'mogimo Yesufe'mo apakame'ya ami'nae. Muki alu nofi vaya'mogimo Yesufe'mo apakesa afi'a fatago hute'a mai'nayana Yu vayapati'mo o'mai'nae. Goti'a apakaetegamo mago alagepa kava'mo hu'niyana alagepa hu'a o'age'naya'monanafa henaga'amo Yesu Kalaisi vayapi'mo e'a hai'a falegae, huno avo'mo kae male'niye.

Polo'a henaga avopi'mo Sapata 12–16 gefi'mo Goti mafa'ne'amogi akame hisaya kavafe'mo hapa pai'niye.

<sup>1</sup> Nagaemo Polo'na Yesu Kalaisi ali'ya'amo ne'aluve. Agaemo apa veka'amo mai'ne'na Goti alagepa faigoko ge'amo ae'na hakalo hu'na hapa paisuvafe'mo ago lekana paino nateteno'ae'mo nagaefe'mo keya aeno ge hu'niye. <sup>2</sup> Akeya'vilaga Goti'a agaetegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'mogi aote mukufi'mo avo'mo kae male'naya ge'apimo'a mani alagepa

faigoko ge'alefe'mo, afole aigiye, huno hapa  
 pai'niye. <sup>3</sup> Mani gemo mafa'ne'amo Ala kava  
 netimo Yesu Kalaisife'mo ava gemo hane'niye.  
 Agaemo ma mopafi mai'niya kavatefe'mo  
 mago a kanomo'a Nevini aginago'amo alino  
 ate'niye. <sup>4</sup> Aote auneme'e vekamo mai'niya  
 kavatefe'mo Goti'a agai'a himamu'leti'mo,  
 fali'niyateti'mo ago alino he tino ateteno'ae'mo,  
 mafa'ne'nimo mai'niye, huno alino apave  
 li'niye. <sup>5</sup> Goti'a agaeteti'mo fiku naha maeno  
 namiteno Kalaisi agi'alefe'mo apa ali'ya'amo  
 alisuvafe'mo navaleno nate'niye. Goti'a  
 muki nofi vaya'aife'mo akame hiyo, huno  
 hu'niya ge'amo akame hu'a apakesa afl'a  
 fatago hisayafe'mo apa ali'ya'amo alisuvafe'mo  
 navaleno nate'niye. <sup>6</sup> Lapakae'e'mo ani nofi  
 vayapati'mo mai'nageno Goti'a keya aeno  
 ge hu'nigetapa eta Yesu Kalaisi vaya'amo  
 mai'nae. <sup>7</sup> Mai'naya'mofe'mo nagaemo muki  
 Lomu taonifi'mo mai'naya vaya'mogitapae'mo  
 Goti'a hau ayamopafi'mo hau'nigeno'ae'mo  
 lapaote vaya'amo maisayafe'mo keya aeno  
 ge hu'niya vaya'amogitapae'mo mani avo'mo  
 nekaove. Afotimo Goti'e Ala kava netimo Yesu  
 Kalaisi'e'mo fiku lapa mae'ana lapami'anageno  
 lapaipamo'mo falu hino.

### *Hao ke heno nunumu huno apate'niya gemae*

<sup>8</sup> Muki ma mopafi vaya'mogimo lapakesa  
 afita fatago nehaya kavafe'mo lapava gemo  
 nehaya'mofe'mo hogote'na ani kavatefe'mo  
 Gotife'mo Yesu Kalaisiteti'mo hao ke nehove.  
<sup>9</sup> Nagaemo amega nagufaleti'mo Goti ali'ya'amo

o'ali'na naipafati'mo Goti mafa'ne'amo alagepa faigoko ge'alefeke'mo ali'ya'mo ne'aluve. Nagaemo nunumu hu'na hano osu'nofa muki afina'mo nunumu hu'na nelapatove. Goti'a nage'niyanageno he, nehiye, huno, naha maesiya gemo afa'a lapa paigiye. <sup>10</sup> Nagaemo yatala afina'mo lapakaetegamo ugefe'mo nehu'nae'mo, hemenimo kahau'nisiyana visuva ka'mo valika nato, hu'na nunumu nehuve. <sup>11</sup> Nagaemo Goti Auneme'aleti'mo fiku alisaya ya'mo ali'na lapamisugeno lokiya vaino lapatesigetapa atafauta alagi hutapa maisayafe'mo u'na lapakesuva naipamo nekaliye. <sup>12</sup> Ali'na lapamiguve, hu'na huva'monanafa nagae'e lapakae'e'mo magokepi lagesa afita fatago nehuna'mofe'mo magokepi lokaeta mai'neta naha maesage'na lapa maegauve.

<sup>13</sup> Konaga'nimogitapae, mago gemo afisayafe'mo nahau'niyanagi lapakaemo alagepa hutapa afiyo. Muki afina'mo hu'nae'mo, uguve, hu'na nehuva'monanafa lapakaetegamo visuva ka'mo ago akani male'niye. Nagaemo Yu nofi vayapati o'mai'naya vaya'aitegamo u'na Goti ge'amo hakale'nogeno alagamo ae'niya kava hu'na lapakaetega'e'mo u'na Goti ge'amo hakalesugeno alagamo aesiyafe'mo ne'nahaiye. <sup>14</sup> Goti'a nami'niya anona'alefe'mo Galiki nofi vaya'aifenagi muki nofi vaya'aifenagi afi'naya vaya'aifenagi o'afi'naya vaya'aifenagi ae'na hakalo hu'na hapa paiguve. <sup>15</sup> Visuvafe'mo Goti'a agai'a ya'mo hane'niya'monanafa Lomu taonifi'mo mai'naya vaya'mogitapae'mo u'na

alagepa faigoko ge'amo ae'na hakalo hu'na lapa paisuvafe'mo nahau'nige'na ago alo hu'na mai'nove.

<sup>16</sup> Na kava hige'naene. Kalaisife'mo alagepa faigoko ge'alefe'mo navagage osu'nige'na namogaga ne'auva'mofe'mae. Goti'a ani gemo himamu'aleti'mo apakesa afi'a fatago nehaya vaya'ai apakufamo alino katino ne'apate. Hogoteno Yu nofi vaya'aitegamo afole aiteno'ae'mo alu nofi vaya'aitegamo afole ai'niye. <sup>17</sup> Goti'a mani geleti'mo agai'a fatago kava'amo ago alino apave liteno apakesa afi'a fatago nehaya kavateti'mo apakesa afi'a fatago nehaya vaya'mo alino ne'apamiye. Ani kavatefe'mo Goti mukufi'mo avo'mo kae male'naya gemo'a huno'ae'mo, apakesa afi'a fatago nehaya kavateti'mo fatago vaya'amo mai'nayanage'a alagepa hu'a maigae, huno hapa pai'niye.

*Muki vaya'mogimo Goti'mo apakame'ya ami'naya gemae*

<sup>18</sup> Koku'npati'mo Goti'a aipamo leno ne'apateya kava'amo alino apave neliye. Goti'a agaefe'mo muki mono nosaya kava'e muki vaya'aitegamo muki hosu kava'mo nehaya kavate'efe'mo aipamo leno ne'apate. Apakaemo hosu kava'apileti'mo lama ge'amo apaipafi'mo hane'niya lama ge'ale'mo ali'ya'mo o'alisiyafe'mo ae'a akani'a ne'atae. <sup>19</sup> Goti'a na agufa vekamo mai'nofi huno apaipafi'mo ago alino apave li'nigeno ha le yategamo afole ai'niya'mofe'mae. <sup>20</sup> Goti'a ma mopamo

alo hu'niya afinateti'mo muki vaya'mogi alo  
 hu'niya ya'amo ago ageme ageme e'nae.  
 Ageme ageme ne'e'apae'mo apaulagaleti'mo  
 no'agaya ya'mo Goti'a hanege hanege huno  
 hanesiya himamu'amo agete'apae'mo, aeto  
 agufa vekamo hogote vekamo alagi ago aeno  
 lagase'niya vekamo mai'niye, hu'a ne'agae.  
 Ne'agaya'mofe'mo hosu kava'apimo ae'a ati  
 kaesayafe'mo, alagi o'age'none, hu'a afa'a  
 osugae. <sup>21</sup> Muki vaya'mogimo Goti'mo ago  
 age'naya'mofe'mo ala agi'amo Goti'mo amisaya  
 agufa agi'amo o'amige agaefe'mo hao ke osege  
 hu'a mai'nae. Afa apakesage'mo ne'afigeno  
 apaipafi'mo hani hu'niya kava'mo afole  
 ai'nige'apae'mo negi nagi kava'mo hu'a mai'nae.  
<sup>22</sup> Apakaemo, afi'nona vaya'mo mai'none,  
 hu'a nehu'apae'mo negi vaya'mo hamale'nae.  
<sup>23</sup> Apakaemo maige maige huno ne'maiya ha  
 le konali Gotifeke'mo mono osu'a apakame'ya  
 amite'a agae aimu'yale'mo kasalisiya vayakana  
 agufa aunegi namagana agufa aunegi afugana  
 agufa aunegi nagalo'yavegana agufa aunegi  
 hu'a alo hu'a malete'a ani yatefeke'mo mono  
 hu'nae. <sup>24</sup> Hu'naya'mofe'mo Goti'a hosu  
 kava'mo hisayafe'mo mago'e huno apatafauno  
 o'maino afa'a apakeno apatale'nige'apae'mo  
 hapau'niya kava'mo hu'a kumai kava'mo  
 hu'nae. Apavagage hisiya agufa kavake'mo  
 nehu'a apakai'api apakufamo ali'a hosu hu'a  
 ateg'e vaya'ai apakufamo ali'a hosu hu'a apatege  
 hu'a mai'nae. <sup>25</sup> Apakaemo lama ge'amo  
 atalete'a lama ge Gotife'mo mono osu'a atale'a

agae aimu'yale'mo aigofe goti'apimogifeke'mo mono hu'nae. Goti'a muki ya'amo alo hu'niya vekae'mo mono osuge ge'amo o'afige hute'a apakai'apimo alo hu'naya yatefeke'mo mono hute'apae'mo akame hu'nae. Hu'naya'monanafa alo hu'niya vekamo agi'ale'mo muki afina'mo ali'a asaga hume hume u'a maiyo. He, lama ge. <sup>26</sup> Ani hosu kava'mo hu'naya'mofe'mo Goti'a mago'e huno apatafauno o'maino afa apakeno apatale'nige'apae'mo alagi hosu hapa'ye kava'mo hu'nae. A'ne'apimogimo vele ne'maiya kava'mo atale'a ani kava aimu'yale'mo a'ne apafalugi'e'mo aeto agufa hosu kava'mo hu'nae. <sup>27</sup> Ani kava hu'a vemogi'e'mo a'nemo o'ali'a ve apafalugige'mo alisayafe'mo lokiya apaipamo kali'nageno apaipafati'mo atete hapau'niye. Vemogimo vemo alite'apae'mo apavagage hisiya agufa kava'mo hute'a Goti'mo atale'a hosu kava'mo anona'apilefe'mo ani hosu miya'mo ali'nae. <sup>28</sup> Apakaemo Gotife'mo lama ge hu'a apakesa afisayafe'mo ohapau'niya'mofe'mo Goti'a mago'e huno apatafauno o'maino afa'a apakeno apatale'nige'a hosu apaipa apakesake'mo alino he tino apate'nige'a osisaya agufa kava'mo nehae. <sup>29</sup> Muki alu hosu kava alu hosu kavanagi kumai kavanagi alagepa osu kavanagi ma mopafi yafe'mo hapa'ye nehiya kavanagi apaini hu'a ne'apataya kava'mo'agi huno apaipafi'mo havaite'niye. Apaipa kafa nehapaya kavanagi vaya'mo kamiti ne'apamagiya kavanagi kaveta nehaya kavanagi aigofe gemo nehaya kavanagi hosu apaipa nekaliya kavanagi huno apaipafi'mo

havai teno hane'niye. <sup>30</sup> Apakaemo hosu faigoko gemo huge vaya'ai apaki'apile'mo ali'a afepi apatege Gotife'mo alagi ohapauge hanageke ya'mo ali'a apamite'a ali'a apaiyafi'mo apatege ala vaya'mo mai'none, hu'a huge apakai'api apaki'apile'mo ali'a asaga hu'a atege apakesa afifi hu'a saufa hosu kava'mo huge ita'api afo'apimogi ge'apimo o'afige hu'a ne'maiye. <sup>31</sup> Apakaemo negi kava'mo huge hugune, hu'a nehaya gemo osu'a atalege afamo anaga'apie'mo hapau apayamopafi'mo ohapauge apaipamo'mo falu hu'a o'apatege hapau hu'a o'apatege hu'a ne'maiye. <sup>32</sup> Goti'a ani agufa kava'mo nehaya vaya'aife'mo, anona'apilefe'mo apamisuge'a alagi falisaya vaya'mo mai'nae, huno ago hu male'niye. Apakaemo ani gemo ago afi'naya'monanafa ani agufa hosu kava'age'mo nosaya'monanafa mago'e hosu kava'mo nehu'apae'mo hosu kava'mo nehaya vaya'aife'mo amuse hu'a ne'apatae.

## 2

*Goti'a agoti huno apatesiya kavafe'mo ava gemo hu'niya gemae*

<sup>1</sup> Ve'nimogae, kagaemo vaya'ai hosu kava'apimo agetekae'mo alika fako huka apatetekae'mo, hosu kava'mo nehae, huka nehukae'mo kagaika'efeke'mo ani gemo nehane. Magoke agufa hosu kava'mo nehana'mofe'mae. Kagaemo hosu kava'mo nehae, huka nehana vekamogamo magoke agufa hosu kava'mo

nehana'mofe'mo ina lagamo mai'napigeka  
 agotile'mo he tika mai'nekae'mo, nagaemo  
 hosu kava'mo hu'nofi, hu'na o'age'nove,  
 huka aeka ati okaegane. <sup>2</sup> Goti'a hu'naya  
 kava'apilefeke'mo ani kava'mo nehaya vaya'mo  
 alagi lama ge huno agoti huno apategaiye,  
 huta ago afi'none. <sup>3</sup> Ve'nimogae, ani agufa  
 kava'mo nehukae'mo ani kava'mo nehaya  
 vaya'mo alika fako huka apatetekae'mo, ae'na  
 kasalo paegauve, huka kagesa ne'afipiye.  
<sup>4</sup> Goti'a kagemi ya'agana huno male'niya  
 yapati'mo kagaetegamo lusi alagepa kava'mo  
 huteno malage huno aipamo leno okateno  
 yatala afina'mo afa'a nekateya'monanafa  
 alagepa huka kagesa o'afi'neka afa kavane,  
 huka kagesa ne'afipiye. Goti'a kaipamo  
 alika afe lesanafe'mo kagaetegamo alagepa  
 kava'mo nehiye, huka o'afi'napiye. <sup>5</sup> Kaipamo  
 alika afe ole'nana'monanafa kaipamo'mo  
 lokiya vai'nigeka afa'a mai'nekae'mo Goti'a  
 aipamo leno nekateya kayo'mo alo huka  
 maleme maleme ne'anageno'ae'mo ko nesiye.  
 Goti'a vaya'ai apaulagale'mo aipamo leno  
 ne'apateyanageno alino alagepa huno agoti  
 huno apatesiya afina'mo mani kayo'mo  
 kamigiye. <sup>6</sup> Goti'a muki vaya'mogimo  
 hu'naya kava'mo anona'apilefe'mo miya'apimo  
 apamigiye. <sup>7</sup> Goti'a ha le konali ya'apigi  
 ala apaki'apigi maige maige hu'a maisaya  
 ya'apigi alisayafe'mo hapa'ye nehige'a alagepa  
 kava'mo o'atale'a atafau'a alagi hume hume  
 ne'visaya vaya'mo alagepa hu'a maige maige

hu'a maisaya ya'apimo alino apamigiye.  
**8-9** Alino apamigiya'monanafa Gotife'mo kame hu'a atete'a lama ge'amo akame osu'a hosu kava'mo akame nehaya vaya'aife'mo aipamo leno ne'apateya kayo'mo apamisige'a lusi kana ya'mo alisageno apakafu kigiye. Ani agufa kava'mo muki hosu kava'mo nehisaya vaya'aitegamo afole aigiye. Hogoteno Yu vaya'aitegamo afole aiteno Yu nofi vayapati'mo o'mai'naya vaya'aitegamo afole aigiye.  
**10** Afole aigiya'monanafa muki vaya'mo alagepa kava'mo nehisaya vaya'mogimo ha le konali ya'apimo alige ala apaki'apimo alige hisageno apaipamo'mo falu hugiye. Hogote'a Yu vaya'mogimo alitesage'apae'mo Yu nofi vayapati'mo o'mai'naya vaya'mogimo aligae. **11** Na kava hinage'apaene. Goti'a amega apakufale kavatefe'mo agesa o'afino muki vaya'mo magoke agufa kavateti'mo alino fako huno ne'apate. **12** Ke'aepa ge'amo o'ali'nisaya vaya'mogi hosu kava'mo nehisageno'ae'mo Goti'a agoti huno apateteno apamagisige'a faligaya'monanafa ke'aepa ge'aleti'mo alino agoti huno o'apategaiye. Ke'aepa ge'amo ali'naya vaya'mogimo hosu kava'mo nehisageno'ae'mo mago'e huno ke'aepa ge'aleti'mo alino agoti huno apategaiye. **13** Goti'a ke'aepa ge'amo fiku afi'naya vaya'aife'mo, naulagale'mo fatago vaya'mo mai'nae, huno nosifa ke'aepa ge'amo afite'a akame nehaya vaya'aifeke'mo, naulagale'mo fatago vaya'mo mai'nae, huno nehiye. **14** Yu nofi vayapati'mo

o'mai'naya vaya'mogimo ke'aepa ge'amo o'ali'naya'monanafa ke'aepa ge'amo akame nehagetae'mo, Goti ke'aepa ge'amo apaipafi'mo hane'niye, huta ne'apakone. <sup>15</sup> Apakaemo laipafi'mo avo'mo kae male'niya ke'aepa ge'amo hane'niye, hu'a ali'a apave neliye. Yu'ilaga veka'apimo'a, ma kava hiyo ina kava osiyo, huno hapa nepaiye. Apakaemo apakesa afite'apae'mo hosu kava'mo nehune, hu'a huge alagepa kava'mo nehune, hu'a huge hu'a nehae. <sup>16</sup> Goti'a agoti huno apatesiya afina'mo alagepa faigoko ge'nilefe'mo Yesu Kalaisiteti'mo hu'a fala ki'a ne'atalaya kava'mo alino fako huno apategaiye.

*Yu vaya'mogi, mono kavatimo'a laha mae-gaiye, hu'a hu'naya gemae*

<sup>17</sup> Kagaemo, Yu vekamo mai'novanageno ke'aepa gemo'a naha maegaiye, huka hutekae'mo, Goti vaya'amo mai'nove, huka nehane. <sup>18</sup> Goti ke'aepa ge'amo ali'a kaya male'nagekae'mo Goti'a hau'niya kava'mo ageteka hogote alagepa kavafe'mo, kanale kavane, huka nehane. <sup>19-20</sup> Kagaemo hukae'mo, ke'aepa ge'amo ago afi'nove. Afite'na nagaemo lama gemo aepa'amo ago age'nove, huka nehane. Lole kagesa o'afi'neka lokiya vaika kagesa afikae'mo, apaulagamo ali hu'nige'a alagepa ka'mo o'age'a hani yapi'mo ne'maiya vaya'mo ha le ya'mo ali'na ne'apamuve. O'afi'naya vaya'mo ali'na api ai'na apatete'na mafa'negana hu'a apakesa ohane'niya vaya'mo ali'na apaya ne'malove, huka kagesa ne'afine. <sup>21</sup> He, alika apaya ne'malana'monanafa kagaikamo alika

kaya no'malapiye. Kumaya'mo o'aliyo, huka aeka hakalo huka hapa nepaina'monanafa kumaya'mo ne'alipiye. <sup>22</sup> Kumai kava'mo osiyo, huka nehana'monanafa kumai kava'mo nehapiye. Kagaemo aigofe goti'apimogife'mo alagi okahau'niya'monanafa Gotife'mo kagesa afika koli nosapiye. <sup>23</sup> Kagaemo, ke'aepa gemo afi'nove, huka kagikale'mo alika asaga huka nekatana'monanafa ke'aepa ge'amo ago amagika atateleka Goti agi'ale'mo alika afepi ne'atane. <sup>24</sup> Goti mukufi'mo avo'mo kae male'niya gemo'a huno'ae'mo, lapakaemo hosu kava'mo nehaya'mofe'mo Yu nofi vayapati'mo o'mai'naya vaya'mogi Gotife'mo hu'a faipa hu'a ne'atae, huno hu'niye.

*Apakufamo lagau'a ne'apataya kavafe'mo ava gemo hu'niya gemae*

<sup>25</sup> Kagaemo ke'aepa ge'amo akame nehisana'mo'mo kagufamo lagau'a kate'naya kava'mo'a afa'a kaha maegaiye. Ke'aepa ge'amo amagika ne'atalesana'mo'mo kagufamo lagau'a kate'naya kava'mo ina agufa kava'mo hane'niye. <sup>26</sup> Mago vekamo agufamo lagau'a o'ate'nisaya vekamo'a ke'aepa ge'amo akame nehisiyana Goti aulagale'mo apakufamo lagau'a apate'naya vayakana huno maigiye. <sup>27</sup> Apakufamo lagau'a o'apate'nage'a afa'a mai'naya vaya'mogimo ke'aepa ge'amo akame nehisayana agoti hu'a kategae. Ke'aepa ge'amo ago ali'nanage'apae'mo kagufamo lagau'a kate'naya vekamogamo ani ke'aepa ge'amo ago amagika ne'atalana'mofe'mo, hosu kava'mo

hu'nane, hu'a agoti hu'a kategae. <sup>28-29</sup> Lama ge Yu vekamo'a amega agufale Yu vekamo o'mai'nifa aipafi Yu vekamo mai'niye. Lama ge apakufamo lagau'a ne'apataya kava'mo amega apakufale kava'mo ohane'nifa apaipafi kava'mo hane'niye. Ke'aepa gemo'a mani agufa ali'ya'mo afa'a o'aligiya'monanafa Goti Auneme'amo'mo apaipafi'mo mani agufa ali'ya'mo afa'a ne'aliye. Ma mopafi vaya'mogimo lama ge Yu vekamo agi'ale'mo ali'a asaga hu'a no'ataya'monanafa Goti'a agi'ale'mo alino asaga huno ne'ate.

### 3

<sup>1</sup> Mani gemo nehuva'mofe'mo Yu vaya'mogimo alu nofi vaya'mo ae'a apakasesayafe'mo hapa maesiya ya'mo o'ali'nafiye. Apakufamo lagau'a ne'apataya kava'mo'a haiya kava huno hapa maegaiye. <sup>2</sup> Muki kavatefe'mo hapa maesiya ya'mo ago ali'nae. Hogote ya'mo hapa maesiya ya'mo hane'niyana Goti'a ge'ale'mo yagai'a atesayafe'mo ge'amo ago alino apami'niye. <sup>3</sup> Apami'niya'monanafa mago Yu vaya'amogimo apakesa afi'a fatago osu'naya'mofe'mo Goti'a Emalehamufe'mo, kaginago vaya'mo hapa maegauve, huno ha pai'niya gemo afa gemo hane'niyanageno Goti'a agai'a ge'amo afa'a akame osisifiye. <sup>4</sup> Alagi atalegeno hano hino. Muki vaya'mogimo aigofe gemo nehisageno'ae'mo Goti'a agai'a ge'amo alagi o'ataleno akame hugiye. Ani kavatefe'mo Goti mukufi gemo'a huno'ae'mo, kagaemo gemo hisanage'a afite'apae'mo, alagi lama gemo nehiye, hu'a hugae. Vaya'mogimo agoti hu'a

nekatesagekae'mo aeka apakasegane, huno avo kae male'niye. <sup>5</sup> Lagaemo Yu vaya'mogita hosu kava'mo hu'nisunana Goti fatago kava'amo vaya'ai apaulagale'mo mago'e huno afole ai'nisiyana na agufa gemo hugune. Goti'a anonatilefe'mo kayo'mo nelamisigetae'mo, hosu kava'mo nehiye, huta ma mopafi vayakana huta ge hisupiye. <sup>6</sup> Alagi atalegeno hano hino. Mani gemo lama gemo hane'niyesinana Goti'a ma mopafi vaya'mo afa'a agoti huno o'apatesine. <sup>7</sup> Mago Yu vaya'mogi, hosu kava'mo hu'nisunageno'ae'mo Goti fatago kava'amo vaya'ai apaulagale'mo mago'e huno afole ai'nisiyana na kava hisigeno agoti huno lategaiye. <sup>8</sup> Vae, hu'na, alagepa hu'a apakesa afi'naesinana alagepa kava'mo afole aisiyafe'mo hosu kava'mo higetao, huta afa'a nehunesine. Ani gemo afa'a osuguna'monanafa mago vaya'mogi lagaefe'mo, ani gemo nehae, hu'a faipa hu'a nelatae. Goti'a mani vaya'aife'mo, hosu vayane, huno huteno agoti huno apategaiye. He, alagi lama gemo hugiye.

*Muki ma mopafi vaya'aife'mo hosu vayane,  
huno hu'niya gemae*

<sup>9</sup> Inagi lagaemo Yu vaya'mogita aeta apakaseta alagepa vaya'mo mai'nopiye. Ha'ao, hosu kava'mo'a Yu vaya'mogita'e Yu nofi vayapati'mo o'mai'naya vaya'e'mo aeno lagaseno yagaino late'niye, hu'na ali'na lapave li'nove. <sup>10</sup> Ani kavatefe'mo Goti mukufi'mo avo kae male'naya gemo'a huno'ae'mo,

*Mago fatago vaya'mo o'mai'nae. Magoke'atomo alagi o'mai'niye.* <sup>11</sup> Mago afi'naya vaya'mo o'mai'nae. Goti'mo agegef'e'mo kahauya nehaya vaya'mo o'mai'nae. <sup>12</sup> Muki vaya'mogimo ani ka'mo ago atale'nae. Muki'amo hosu vaya'mo hamale'nae. Alagepa kava'mo nehaya vaya'mo mago o'mai'nae. Magoke'atomo alagi o'mai'niye. <sup>13</sup> Lugo'apimo kano kelimo ali'a halo ne'aigeno atu ne'aiya kano keligana huno hane'nigeno hosu gemo afole ne'aiye. Apavenafu'naleti'mo aigofe gemo nehae. Nagalo'yave'mogi apavayafi'mo analisa ani'mo havai te'niya kava huno hosu gemo apavayafi'mo havai te'nige'a ge'apileti'mo vaya'mo nehapae. <sup>14</sup> Apakaemo hu'a faipa hu'a ne'apataya ge'e hapai vai'a ne'apataya kava'e'mo apaipafi'mo havai te'niye. <sup>15</sup> Apakaemo apaiyaleti'mo nagu nagu hu'a u'a vaya'mo nehapae. <sup>16</sup> U e'a nehayategamo muki ya'mo ali'a hosu hu'a ategē apakafu kisiya ya'mo ali'a apamige nehae. <sup>17</sup> Alagepa hu'a magokepi lokae'a maisaya ka'mo no'agae. <sup>18</sup> Gotife'mo koli hisaya agufa apakesa no'afiyē,

hu'a avo kae male'nae. <sup>19</sup> Ago afi'nonana Goti'a ke'aepa ge'aleti'mo ke'aepa ge'amo afe'alumelagamo mai'naya vaya'aife'mo hapa nepaiye. Apakaemo ge'ale'mo ae'a atagaina hu'a ge osu'a ani gemo ha pai'apae'mo, Goti aulagale'mo hosu kava'mo hu'nonanageno

kayo'mo lamigiye, hu'a hisayafe'mo hapa nepaiye. <sup>20</sup> Hapa nepaiya'mofe'mo Goti'a muki vaya'mogimo ke'aepa ge'amo akame nehisaya kavateti'mo, naulagale'mo fatago vaya'mo mai'nae, huno osugiya'monanafa ke'aepa ge'aleti'mo vaya'ai hosu kava'apimo alino apave neliye.

*Fatago kava'mo Gotitegati'mo ne'e, huno hu'niya gemae*

<sup>21</sup> Ani kava hu'a mai'naya'monanafa hemenimo Goti'a fatago kava'amo agaetegati'mo alino apave neliye. Ke'aepa ge'amo akame nehaya kavateti'mo alino no'apamifa fiku hapa maeno ne'apamiye. Moses'e Gotitegati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'mogi'e'mo avo kae male'naya geleti'mo ani kavafe'mo ava gemo ae'a hakalo hu'a hapa nepaiye. <sup>22</sup> Goti'a mani fatago kava'amo alino Yesu Kalaisife'mo apakesa afi'a fatago nehaya kavateti'mo muki apakesa afi'a fatago nehaya vaya'mo ne'apamigeno apakaete'mo hane'niye. Hailami salami hu'a no'maifa magoke aiyaya vaya'mo ne'maiya'mofe'mae. <sup>23</sup> Na kava hu'nageno'aene. Muki vaya'mogimo hosu kava'mo hute'a Goti ha le konali ya'amo hai'a me tale'naya'mofe'mo no'aliye. <sup>24</sup> No'aliya'monanafa Goti'a Kalaisi Yesu'mo miya faino hatu maeno late'niya kavateti'mo, naulagale'mo fatago vaya'mo mai'nae, huno laha pai'niye. Goti'a muki kavatilefe'mo agesa o'afino fiku laha maeno lami'niye. <sup>25</sup> Agaemo mafa'ne'amo kola'ae'mo lagesa afita fatago

hisuna kavateti'mo aipamo leno olateno aipamo falu huno latesiyafe'mo mafa'ne'amo muki vaya'ai apaulagale'mo ago alino afole aino ate'niye. Akeya'vilagamo Goti vaya'amogi hosu kava'mo hu'nageno'ae'mo kayo'mo o'apamino afa'a apakeno apatale'niye. Hu'niya kava'alefe'mo fatago kava'mo hu'nove, huno alino lave lisiyafe'mo mafa'ne'amo muki vaya'ai apaulagale'mo ago alino afole aino ate'niye.

<sup>26</sup> He, hemenimo Goti'a fatago kava'amo ago alino lave nelino'ae'mo Yesufe'mo lagesa afita fatago nehuna vaya'mogitae'mo, naulagale'mo fatago vaya'mo mai'nae, huno nehuno'ae'mo, fatago vekamo mai'nove, huno alino lave lisiyafe'mo Yesu'a afole yate'mo ago alino afole aino ate'niye.

<sup>27</sup> Hu'niya'mofe'mo lagitile'mo afa'a alita asaga huta atesuna kava'mo hane'nifiye. Ha'ao, ani kava'mo ago alino hafaino atale'niye. Haiya agufa kavateti'mo alino hafaino atale'niye. Ke'aepa ge'aleti'mo alino hafaino atale'nifiye. Ha'ao, lagesa afita fatago nehuna kavatetike'mo ago alino hafaino atale'niye.

<sup>28</sup> Atale'niya'mofe'mo ina kava huta afi'nonana Goti'a ke'aepa ge'amo akame nehaya kavateti'mo naulagale'mo fatago vaya'mo mai'nae, huno nosifa apakesa afi'a fatago nehaya kavatetike'mo naulagale'mo fatago vaya'mo mai'nae, huno nehiye.

<sup>29</sup> Yu vaya'mogitage'mo Gotitimo'mo mai'niye, huta hisupi Yu nofi vayapati'mo o'mai'naya vaya'mogi'e'mo, Gotitimo'mo mai'niye, hu'a hugae. He, Yu nofi vayapati'mo

o'mai'naya vaya'mogi'e'mo Gotitimo'mo  
mai'niye, hu'a hugae. <sup>30</sup> Goti'a magoke'age'mo  
mai'niyanageno Yu vaya'mogi apakesa afi'a  
fatago nehaya kavateti'mo naulagale'mo fatago  
vaya'mo mai'nae, huno huge Yu nofi vayapati'mo  
o'mai'naya vaya'mogi'e'mo apakesa afi'a  
fatago nehaya kavateti'mo naulagale'mo fatago  
vaya'mo mai'nae, huno huge nehiye. <sup>31</sup> Inagi  
lagaemo apakesa afi'a fatago hisaya kavafe'mo  
ava gemo nehutae'mo ke'aepa ge'amo aeta ati  
nekaopiye. Alagi atalegeno hano hino. Lagaemo  
ke'aepa ge'amo ha maeta alita he tita ne'atone.

## 4

### *Goti'a Emalehamufe'mo, naulagale'mo fatago vekamo mai'nane, huno hu'niya gemae*

<sup>1</sup> Mani kavatefe'mo laginago vekamo Emalehamu'a agai'a agufaleti'mo ali'niye, huta hisupiye. <sup>2</sup> Ha'ao. Goti'a Emalehamu'mo alagepa kava hu'niya kava'aleti'mo, naulagale'mo fatago vekamo mai'nane, huno hu'niyesinana Emalehamu'a agai'a agi'ale'mo afa'a alino asaga huno ate'niyesine. Ate'niyesina'monanafa Emalehamu'a Goti aulagale'mo agi'ale'mo afa'a alino asaga huno o'ategaiye. <sup>3</sup> Goti mukufi'mo avo kae male'niya gemo'a na kava hu'niye, huno hu'niye. Ani gemo'a, Emalehamu'a Goti ge'ae'mo agesa afino fatago hu'nigeno Goti'a fatago kava'amo alino ami'niye, huno hu'niye. <sup>4</sup> Inagi vaya'mogimo ali'ya'mo alite'apae'mo miya'apimo ne'aliya yafe'mo, fiku ne'aliye, huta nosupa ali'ya'mo ali'naya anona'apilefe'mo

miya'apimo ne'aliye, huta nehune. <sup>5</sup> Huta  
 nehuna'monanafa ali'ya'mo o'ali'a Gotifeke'mo  
 apakesa afi'a fatago nehaya vaya'aife'mo,  
 naulagale'mo fatago vaya'mo mai'nae, huno  
 nehiye. Agaemo mono nosaya vaya'aife'mo,  
 naulagale'mo fatago vaya'mo mai'nae, huno  
 nehiye. Apakaemo ani kava nehiya Gotifeke'mo  
 apakesa afi'a fatago nehae. <sup>6</sup> Nevini'e'mo ani  
 kavafe'mo magoke agufa gemo hu'niye. Agaemo,  
 apakaemo ke'aepa gemo akame nehaya agufa  
 ali'ya'mo o'ali'naya'monanafa Goti'a fatago  
 kava'amo alino apami'nisiya vaya'mogi Goti  
 aulagale'mo alagepa hu'a mai'nayanage'a afa'a  
 apamogaga aigae, huno hu'niye. <sup>7</sup> Ani gee'mo  
 huno'ae'mo,

*Goti'a ke'aepa ge'amo amagi'a ne'atalaya hosu  
 kava'apimo alino atalege hosu kava'apimo  
 aeno ati kaeno apatege hu'nisiya vaya'mogi  
 alagepa hu'a mai'nayanage'a afa'a apamo-  
 gaga aigae.* <sup>8</sup> Ala kava ne'mo'a hosu  
 kava'mo anona'apilefe'mo o'apami'nisiya  
 vaya'mogi alagepa hu'a mai'nayanage'a  
 afa'a apamogaga aigae,  
 huno hu'niye.

<sup>9</sup> Apakufamo lagau'a atale'naya vaya'age'mo  
 hapa ne'maefi apakufamo lagau'a  
 o'atale'naya vaya'e'mo hapa ne'mae. Ani  
 kavatefe'mo, Emalehamu'a agesa afino fatago  
 hu'nigeno'ae'mo Goti'a fatago kava'amo alino  
 ami'niye, huta nehune. <sup>10</sup> Ani afina'mo  
 Emalehamu'a haiya kava huno mai'niye.  
 Agufamo lagauno atale'niya vekamo mai'nifi

agufamo lagauno o'atale'niya vekamo mai'niye. Agaemo agufamo lagauno atale'niya vekamo o'mai'nifa agufamo lagauno o'atale'niya vekamo mai'niye. <sup>11</sup> Emalehamu'a agufamo lagauno o'atale'niya vekamo mai'neno'ae'mo agesa afino fatago huteno fatago kava'amo ali'niye. Fatago kava'amo ali'niya alagena kava'mo hane'niyana agufamo lagauno atale'niya alagena kava'mo ali'niye. Mani alagena kava'mo aune kava'mo hane'niyana, fatago vekamo mai'niye, huno alino apave neliya kava'mo hane'niye. Apakufamo lagau'a o'atale'naya vaya'ai aepa vekamo maisigeno Goti'a apakae'e'mo fatago kava'amo apamisayafe'mo ani kava huno mai'niye. <sup>12</sup> Agaemo apakufamo lagau'a atale'naya vaya'ai aepa vekamo mai'niye. Apakaemo apakufamo lagau'a atale'naya nofi vaya'age'mo o'mai'naya'monanafa Emalehamu'a agufamo lagauno o'atale'niya afina'mo agesa afino fatago hu'niya vekamo aiyakamo ne'aliya'mofe'mo aepa veka'apimo mai'niye.

<sup>13</sup> Goti'a Emalehamufe'mo, muki ma mopamo kagae'e kaginago vayakamogi'e'mo lapamisugetapa alagi alagepa hutapa maigae, huno polomasi gemo ha pai'niye. Emalehamu'mofi aginago vaya'amogimofi hu'a ke'aepa ge'amo akame hu'nisaya kavateti'mo Goti'a lapamiguve, huno hu'niya ya'amo alisayafe'mo osu'nifa apakesa afi'a fatago hute'a fatago kava'amo ali'nisaya kavatetike'mo alisayafe'mo hu'niye. <sup>14</sup> Mafa'ne'apimogimo afo'apimogi male'naya ya'mo ne'aliya kava hu'a

ke'aepa ge'amo akame nehaya vaya'mogimo ali'naesinana apakesa afi'a fatago nehaya kava'mo ina agufa kavanageno Goti'a fiku lapa mae'na lapamiguve, huno hu'niya polomasi ge'amo afa gemo hane'ninageno afole o'ai'niesine. <sup>15</sup> Na kava higeno'aene. Ke'aepa ge'amo ohane'niyesinana ke'aepa ge'amo amagi'a no'atalaesine. Hiya'monanafa ke'aepa ge'amo'a hane'niya'mofe'mo aipamo leno ne'apateya kayo'mo apamisiya agufa kava'mo alino afole aino ne'ate. <sup>16</sup> Ani kava hane'niya'mofe'mo muki aginago vaya'mogimo hai'a me otale'a alagi hai'a polomasi gemo hu male'niya ya'mo alisayafe'mo fiku hapa maeno ne'apamige'apae'mo apakesa afi'a fatago nehaya vaya'mogi aligae. Yu nofi aginago vaya'amogige'mo o'aligafa Emalehamu'a hu'niya kava hu'a apakesa afi'a fatago nehaya aginago vaya'mogi'e'mo alisayafe'mae. Agaemo muki'amogita aepa netimo mai'niye. <sup>17</sup> Ani kavatefe'mo Goti mukufi'mo avo kae male'niya gemo'a huno'ae'mo, *Muki nofi vaya'ai apakinago aepa veka'apimo ali'na afole ai'na kate'nove*, huno hu male'niye. Ani gemo huno hu male'niya afina'mo Goti aulagale'mo Emalehamu'a muki'amogita afotimo'mo afole ai'niye. Agaemo Gotife'mo agesa afino fatago hu'neno'ae'mo fali'naya vaya'mo alino he tino apatege ohane'niya yafe'mo, hane'niye, huno huge nehiya Gotife'mo agesa afino fatago hu'niye. <sup>18</sup> Emalehamu'a afole aisiya ka'mo o'age'niya'monanafa agesa afino fatago nehuno avayagunagu huno agava mai'niya'mofe'mo

Goti'a, muki asole kaginago vaya'mo maigae, huno ha pai'niya gemo afole ai'nigeno muki nofi vaya'ai aepa veka'apimo afole ai'niye. <sup>19</sup> Emalehamu'a kafuga'amo vani hataleti hugefe haino hogo hu'niya kafugafi'mo mai'neno'ae'mo, kola'nimo'a ali'ya o'ali'nigeno a'nimo aipamo ago alino kalagu ki'nigeno la'agufamo faligekana huno hane'niye, huno hu'niya'monanafa ani kavafe'mo agesa afifi huno mai'neno'ae'mo aise'amo agesa afino fatago osu'niya'monanafa lokiya vaino mago'e huno agesa afino fatago hu'niye. <sup>20</sup> Agaemo Goti'a, henaga'amo huguve, huno hu'niya gee'mo, hisifi osisifi, huno lole agesa o'afi'niye. Ha'ao, agesa afino fatago hu'niya kava'amo'mo lokiya vaino ate'nigeno'ae'mo agaemo Goti'mo ala agi'amo ami'niye. <sup>21</sup> Agaemo Goti'a, huguve, huno hu'niya gee'mo lokiya vaino magoke agesa afi'neno'ae'mo, ani kava'mo afa'a hugiye, huno hu'niye. <sup>22</sup> Huno hu'niya'mofe'mo Goti'a, naulagale'mo fatago vekamo mai'nane, huno ha pai'niye. <sup>23-24</sup> Goti'a, naulagale'mo fatago vekamo mai'nane, huno ha pai'niya gemo Emalehamufeke'mo avo okae'nifa lagae'efe'mo avo kae male'niye. Ani kava huno Goti'a lagaemo agaefe'mo Ala kava netimo Yesu'a fali'niyateti'mo ago alino he tino ate'niya Gotife'mo lagesa afita fatago nehuna vaya'mogitae'mo, naulagale'mo fatago vaya'mo mai'nae, huno laha paigiye. <sup>25</sup> Goti'a hosu kavatilefe'mo avalelino uno hosu vaya'ai apayapi'mo ateteno'ae'mo naulagale'mo fatago

vaya'mo mai'nae, huno laha paisiyafe'mo kanolufati'mo ago alino he tino ate'niye.

## 5

*Goti'a, naulagale'mo fatago vaya'mo mai'nae, huno laha pai'nigeta alagepa huta mai'nona gemae*

<sup>1</sup> Lagesa afita fatago hu'nonageno'ae'mo Goti'a, naulagale'mo fatago vaya'mo mai'nae, huno laha pai'nigeta afitetae'mo, aipamo falu huno nelate, huta huteta mai'nonageno'ae'mo Ala kava netimo Yesu Kalaisiteti'mo laipamo'mo falu nehiye. <sup>2</sup> Agaeteti'mo lagesa afita fatago hu'nona kavateti'mo faleta haiteta Goti'a fiku laha maeno nelamiya kava'afi'mo mai'netae'mo, Goti ha le konali hetamatimo aligune, huta lavayagunagu huta agava ne'maune. <sup>3</sup> Afole aisiya kavafeke'mo lamogaga no'auna'monanafa hanageke ya'e'mo ali'netae'mo lamogaga ne'aune. Ani hanageke yateti'mo laha maesiyafe'mo o'ataleta atafauta alagi huta mai'nisunageno'ae'mo lokiya vaino lategaiye, huta ago afi'nona'mofe'mo lamogaga ne'aune. <sup>4</sup> O'ataleta atafauta alagi huta ne'maisunageno'ae'mo amuse huno latesigeta lavayagunagu huta agava maigune. <sup>5</sup> Goti'a aote Auneme'amo alino lami'nigeno Auneme'amo'mo Goti'a lagaeche'mo hau ayamopafi'mo hau'niya kava'amo laipafi'mo ago alino laki male'niye. Laki'nigeta age'nona'mofe'mo lavayagunagu nehuta agava

ne'mauna kavatefe'mo laipamo'mo kana hisigeno hosu laipamo okaligiye.

<sup>6</sup> Hau'niya kavatefe'mo layamufamo o'valeta Gotife'mo mono osuta hosu kava'mo nehuna vaya'mogitalefe'mo Goti'a lekana pai male'niya afina'mo Kalaisi'mo ago falino late'niye.

<sup>7</sup> Mago vaya'mogimo ke'aepa gemo akame nehaya vaya'mo hapa maesayafe'mo fali'a o'apategaya'monanafa magoke magoke vaya'mogimo alagepa hu'a hapa ne'maya vaya'mo hapa maesayafe'mo koli osu'a fali'a apategae. <sup>8</sup> Fali'a apategaya'monanafa hosu kava'mo nehuna vaya'mo mai'nonageno'ae'mo Kalaisi'a falino late'niya kavateti'mo Goti'a lagaefe'mo hau ayamopafi'mo hau'niya kava'amo ago alino lave neliye. <sup>9</sup> Goti'a

kola'amo aino lakino late'niya kavatetike'mo, naufragale'mo fatago vaya'mo mai'nae, huno laha pai'niya'mofe'mo Goti'a mago'e huno laha maeno aipamo leno neliteya kayo'mo lamisiya kavategati'mo lagufamo alino katino lategaiye.

<sup>10</sup> Goti kame'amo mai'nonageno'ae'mo mafa'ne'amo fali'niya kavateti'mo alino ao ya'mo hu male'niya'mofe'mo ao vaya'amo mai'nonageno'ae'mo mafa'ne'amo he tino afa'a mai'niya himamu'leti'mo mago'e huno lagufamo alino katino lategaiye. <sup>11</sup> Mani

alagepa kava'age'mo lagaetegamo afole o'aigifa hemeni'e'mo Ala kava netimo Yesu Kalaisiteti'mo Gotife'mo amuse huta ateteta lamogaga ne'aune. Goti'a agaeteti'mo ago alino ao ya'mo hu male'niya'mofe'mae.

*Atamu'e Kalaisi'efe'mo anava gemo hu'niya gemae*

<sup>12</sup> Inagi hosu kava'mo magoke vekafati'mo muki ma mopafi'mo afole ai'nigeno ani hosu kava'leti'mo nefaliya kava'mo afole ai'niye. Nefaliya kava'mo ani katetike'mo afole aiteno muki vaya'aitegamo aino atagu faeno uneno hu'niye. Muki vaya'amogimo magoke vekamo'a hosu kava'mo hu'niya afina'mo agaepi'mo mai'ne'apae'mo hosu kava'mo hu'naya'mofe'mae. <sup>13</sup> Vaya'mogi hosu kava'mo hume hume ne'ageno'ae'mo Mosesel'a ke'aepa gemo alino apami'niye. Ani hogote afina'mo ke'aepa gemo alagi ohane'niyesinana Goti'a vai'mo no'apamiyesine. <sup>14</sup> Nefaliya kava'mo'a Atamu'a mai'niya afinateti'mo muki vaya'aite'mo yagaino apateme apateme ne'egeno'ae'mo Mosesel'a afole ai'niye. Goti'a ke'aepa ge'amo Atamufe'mo, ina kava'mo osuvo, huno ha pai'niya ge'amo ago amagino atale'niya kava hu'a ani agufa ke'aepa ge'amo amagi'a o'atale'naya'monanafa fali'nae. Atamu'mo afole aigie, hu'a ava gemo hu'a avo kae male'naya vekagana huno aune'amo mai'niye. <sup>15</sup> Mai'niya'monanafa Goti'a magoke vekaleti'mo fiku hapa maeno ne'apamiya kava'e mago alu vekamo'a hosu kava'amo'e'mo alu kava alu kava'mo hane'na'ae. Magoke vekamo hosu kava'leti'mo muki asole vaya'mo fali'naya'monanafa Goti'a magoke vekamo Yesu Kalaisiteti'mo asole vaya'mo fiku hapa maeno ne'apamiya kava'amo'mo mago'e huno ago aeno agase'niye. <sup>16</sup> Goti'a fiku hapa maeno

ne'apamiya kavateti'mo alino afole aino ne'ateya kava'e magoke vekamo'a hu'niya kavateti'mo alino afole aino ne'ateya kava'e'mo alu kava alu kava'mo hane'na'ae. Magoke hosu kava'amo akamelegati'mo Goti'a, hosu vaya'mo mai'nae, huno agoti huno apate'niya'monanafa vaya'mogi asole hosu kava'apimo akamelegati'mo Goti'a fiku hapa maeno apamiteno'ae'mo, naufragale'mo fatago vaya'mo mai'nae, huno nehiye. <sup>17</sup> Magoke vekamo hosu kava'aleti'mo nefaliya kava'mo afole aiteno aeno apakaseno yagaino apate'niya'monanafa Goti'a mago'e huno mani kava'mo ago aeno agase'niye. Goti'a fatago kava'amo fiku hapa maeno apami'nisiya vaya'mogimo magoke vekamo Yesu Kalaisiteti'mo ae'a apakase'a alagepa hu'a maige maige hu'a maigae. <sup>18</sup> Mani avo'mo nekaova gemo aepa'amo hane'niye. Magoke vekamo'mo hosu kava'mo hu'nigeno'ae'mo Goti'a, hosu vaya'mo mai'nayanagetapa alagi faligae, huno hu'niya kava huno magoke vekamo'mo fatago kava'aleti'mo Goti'a muki vaya'mo fiku hapa maeno apamiteno'ae'mo, naufragale'mo fatago vaya'mo mai'nayanagetapa alagepa hutapa maige maige hutapa maigae, huno hapa pai'niye. <sup>19</sup> Magoke vekamo'mo Goti ge'amo amagino atale'niya kava'aleti'mo Goti'a asole vaya'aife'mo, hosu vaya'mo mai'nae, huno hu'niya kava huno magoke vekamo'mo ge'amo akame hu'niya kava'aleti'mo asole vaya'aife'mo, naufragale'mo fatago vaya'mo mai'nae, huno hugiye. <sup>20</sup> Mago'e gemo hane'niyana Goti'a hosu

kava'mo mago'e huno afole aisiyafe'mo ke'aepa ge'amo'a hosu kava'mo haopale'mo alino afole aino ate'niye. Hosu kava'mo mago'e huno afole ai'niya'monanafa Goti'a hosu kava'mo ago afole ai'niya yategamo fiku hapa maeno apami'niya kava'amo'a mago'e huno aeno agaseno havai teteno aino vali lamino asagauno ai'niye. <sup>21</sup> Hosu kava'mo'a nefaliya kava'mo alino afole aino ateteno ani kavateti'mo yagaino ne'apateya kava huno fiku hapa maeno ne'apamiya kava'mo'a fatago kava'aleti'mo yagaino ne'apatesige'a Ala kava netimo Yesu Kalaisiteti'mo alagepa hu'a maige maige hu'a maisaya ya'mo alino apamisiyafe'mae.

## 6

### *Lagaemo Kalaisi'e'mo magokepi faliteta he ti'nona kavafe'mo hu'niya gemae*

<sup>1</sup> Inagi lagaemo hemenimo na gemo hugune. Goti'a mago'e huno fiku laha maeno lamisiyafe'mo hosu kava'mo mago'e huta huge huge huta maigune, huta hisupiye. <sup>2</sup> Ha'ao, alagi atalegeno hano hino. Lagaemo hosu kavatilefe'mo ago fali'nona'mofe'mo haiya kava huta mago'e huta hosu kavapi'mo maigune. <sup>3</sup> Kalaisi Yesupi'mo muki vaya'amo ago alino ani'mo faleno late'niya vaya'mogita agae'e'mo fali'none, hutapa o'afi'nafiye. <sup>4</sup> Muki ya'mo Afo'amo'mo ha le konali ya'aleti'mo Kalaisi'a fali'niyateti'mo ago alino he tino ate'niya kava huta he titi saufa kava'mo huta maisunafe'mo Goti'a Kalaisipi'mo ani'mo faleno late'nigeta

agae'e'mo ago fali'nonageno'ae'mo agae'e'mo ago kino late'niye. <sup>5</sup> Na kava higetaene. Lagaemo Kalaisipi'mo ani'mo faleno late'nigeta fali'niya kava huta agae'e'mo fali'nisunana alino he tino ate'niya kava huno alino he tino lategaiya'mofe'mae. <sup>6</sup> Ago afi'nonana lagufafi hosu kavatimo lokiya'amo hano hisigeno hosu kava'mo'a yagaino late'nisigeta ali'ya'amo mago'e huta o'alisunafe'mo atafa vekatimo Kalaisi'e'mo malipu yosale'mo nili ai'nigeno fali'niye. <sup>7</sup> Fali'naya vaya'mo hosu kavatefe'mo fali'naya'mofe'mae. <sup>8</sup> Kalaisi'e'mo fali'nisunana agae'e'mo afa'a maigune, huta lagesa afita fatago nehune. <sup>9</sup> Ago afi'nonana Goti'a Kalaisi'mo fali'niyateti'mo ago alino he tino ate'nigeno afa'a mai'niyanageno halate afa'a ofaligiye. Fali kava'mo'a mago'e huno yagaino o'ategaiye. <sup>10</sup> Na kava higeno'aene. Fali'niya afina'mo hosu kavatilefe'mo muki afinatefe'mo magoke afina'mo ago fali'niya'mofe'mae. Hemenimo afa'a ne'maino'ae'mo Gotitefe'mo afa'a ne'maiye. <sup>11</sup> Afa'a ne'maiya kava hutapa, hosu kavatefe'mo fali'nona'monanafa Ala kava netimo Kalaisi Yesupi'mo ne'maitae'mo Gotitefe'mo afa'a ne'maune, hutapa lapakesa afiyo.

<sup>12</sup> Lapakaemo ani kava hutapa ne'maiya'mofe'mo hosu kava'mo afa'a ategeno'ao nefaliya lapakufale'mo yagaino olapateno. Fiku yanagetapa lapakufamo'mo hau'niya kava'mo hugaya'mofe'mae. <sup>13</sup> Lapakaemo lapakufafi alu ya alu yatapimo'a hosu kava'mo hisayafe'mo hosu kava'mo ayapi'mo lapakufafi

hane'niya alu ya alu yatapimo alitapa o'amiyo. Lapakaemo fali'nayateti'mo ago he titapa afa'a mai'naya'mofe'mo lapakufafi hane'niya alu ya alu yatapileti'mo alagepa kava'mo hisayafe'mo lapakuфа'a'e muki lapakufafi'mo hane'niya yatapi'e'mo alitapa Gotike'mo amiyo. <sup>14</sup> Na kava hinagetapaene. Lapakaemo ke'aepa gemo afe'alumelaga o'mai'nafa Goti'a fiku lapa maeno nelapamiya kava'mo afe'alumelagamo ne'maiya'mofe'mo hosu kava'mo'a yagaino olapategaiya'mofe'mae.

*Alagepa kava'mo ali'ya'amo ne'alune, huno hu'niya gemae*

<sup>15</sup> Inagi lagaemo na kava hugune. Ke'aepa gemo afe'alumelaga o'maita Goti'a fiku laha maeno nelamiya kava'mo afe'alumelagamo ne'mauna'mofe'mo hosu kava'mo hisupiye. Ha'ao, alagi atalegeno hano hino. <sup>16</sup> Lapakaemo ago afi'nayana mago vekae'mo, ali'yakale'mo maigune, hutapa hu'nisayana ani vekamo kalavusi ali'ya ne'aliya vaya'amo mai'nae, hutapa afi'nae. Lapakaemo hosu kava'mo kalavusi ali'ya'amo ne'aliya vaya'amo mai'nisayana faligae. Goti kalavusifi'mo ge'amo akame hutapa kalavusi ali'ya'amo ne'aliya vaya'amo mai'nisayana lapaipafati'mo fatago kava'mo afole aigiye. <sup>17</sup> Hogoteno hosu kava'mo'a yagaino lapate'nigetapa kalavusi ali'ya'amo ne'aliya vaya'amo mai'naya'monanafa Goti'a lapavalelino eno ge'amo aiyafi'mo lapate'nigetapa lapaipafati'mo ge'amo akame nehaya'mofe'mo Gotife'mo

hao ke hegetao. <sup>18</sup> Goti'a hosu kavategati'mo ago hatu maeno lapate'nigetapa alagepa kava'amo ali'ya ne'aliya vaya'amo hamale'nae. <sup>19</sup> Alagepa hutapa o'afisaya agufa vaya'mo mai'naya'mofe'mo ma mopafi kavafe'mo ae'na kalafefa gemo nehuve. Lapakaemo hogotetapa lapakufafi hane'niya alu ya alu ya'atapimo hosu kava'mo ayapi'mo alita maletetapa kalavusi ali'ya'amo ne'aliya vaya'amo mai'netapae'mo hosu kava'mo huge Goti ge'amo amagitapa atalege hutapa mai'naya kava hutapa hemenimo lapakufafi hane'niya alu ya alu ya'atapimo alita alagepa kava'mo ayapi'mo maletetapa kalavusi ali'ya'amo ne'aliya vaya'amo maigeno'ao lapaote kavatapimo afole aino.

<sup>20</sup> Lapakaemo hosu kava'mo kalavusi ali'ya'amo ne'aliya vaya'amo mai'netapae'mo alagepa kavatefe'mo kahe vaya'mo mai'nae. <sup>21</sup> Lapakaemo hogotetapa hu'naya kavafe'mo hemenimo lapavagage nehiya kavateti'mo akamelegati'mo alagepa ya'mo ali'nafiye. Ha'ao, ani hosu kavateti'mo falisaya kavake'mo ne'aliye. <sup>22</sup> Goti'a hosu kavapati'mo ago hatu maeno lapate'nigetapa Goti kalavusi ali'ya'amo ne'aliya vaya'amo hamale'naya'mofe'mo lapaipafati'mo alagepa alagamo ne'aegetapae'mo lapaote vaya'mo hamaleme hamaleme ne'utapae'mo haitapa atupale'mo alagepa hutapa maige maige hutapa maigae. <sup>23</sup> Na kava nehageno'aene. Hosu kava'mo ali'ya'amo ne'aliya vaya'ai miya'apimo falisaya kava'mo hane'niya'monanafa Goti'a

fiku hapa maeno ne'apamiya ya'mo alagepa hu'a maige maige hu'a maisaya kava'mo hane'niye. Agaemo Ala kava netimo Yesu Kalaisipi'mo ne'maiya vaya'mo alino ne'apamiye.

## 7

*Vele ne'maiya kavafe'mo aeno kalafefa gemo hu'niya gemae*

<sup>1</sup> Konaga'nimogitapae, lapakaemo ke'aepa gemo ago afi'naya'mofe'mo hisuva gemo afa'a afigae. Lapakaemo ago afi'nayana ke'aepa gemo'mo ofali'a afa'a ne'maiya afina'mo muki vaya'aite'mo yagaino ne'apate. <sup>2</sup> Ani kavatefe'mo ke'aepa gemo'mo a kanomo'a anau'amo'mo ofalino afa'a mai'niya afina'mo a kanoe'mo huno'ae'mo, anaukamo'e'mo magokepi alagepa hutana lokaetana mai'ao, huno nehiye. Nehiya'monanafa anau'amo'mo falisiyana anau'amo'e'mo magokepi lokaeno ne'maiya ke'aepa gemo afe'alumelagamo o'maino afa'a maigiye.

<sup>3</sup> Maigiya'mofe'mo mago a kanomo'a anau'amo'mo afa'a mai'nisigeno'ae'mo ataleno uno alu vele'mo maisiyana kumai ane, hu'a hugae. Hugaya'monanafa anau'amo'mo falitesigeno'ae'mo uno alu vele'mo maisiyana anau'amo'e'mo magokepi lokaeno ne'maiya ke'aepa gemo'mo mago'e huno yagaino o'ategaiya'mofe'mo kumai ane, hu'a afa osugae. <sup>4</sup> Konaga'nimogitapae, mani gemo lapakaefeke'mo nehuve. Lapakaemo alu vekale'mo maisayafe'mo Kalaisi agufa'aleti'mo

ke'aepa ge'alefe'mo ago fali'nae. Kanolufati'mo ago alino he tino ate'niya vekale'mo mai'netapa Gotitegamo alagamo aegekana hutapa alagepa kava'mo hisayafeke'mae. <sup>5</sup> Atafa laipamo'mo yagaino late'niya afina'mo ke'aepa gemo'mo hosu laha'ye nehiya kava'mo alino afole aino ate'nigeno lagufafi'mo ali'ya'mo ali'nigeta hosu alagamo aegekana huta mai'netae'mo falisuna agufa kava'mo hu'none. <sup>6</sup> Hu'nona'monanafa hemenimo ke'aepa gemo'a nofi aeno late'niya gelefe'mo fali'nonageno'ae'mo Goti'a ago hatu maeno late'niye. Hemenimo Goti ge'amo akame nehutae'mo mago'e huta atafa gemo avo kae male'niya ke'aepa gemo'a ma kava hiyo ina kava osiyo huno hu'niya kate'mo no'una'monanafa sauva ka'mo Goti Auneme'amo'mo valino neliteya kateke'mo ne'uue.

### *Ke'aepa ge'e hosu kava'efe'mo hu'niya gemae*

<sup>7</sup> Ani kava'mo nehiya'mofe'mo ke'aepa ge'ae'mo hosu gemo hane'niye, huta hisupiye. Ha'ao, alagi atalegeno hano hino. Goti ke'aepa ge'amo'a hosu kava'nimo alino nave oli'niyesinana o'age'novesine. Ke'aepa gemo'a, *lapa'ye osino*, huno osu'niesinana naipafi'mo naха'ye nehiya kava'nimo o'age'novesine. <sup>8</sup> Naipafi hosu kava'nimo'a alu hosu kava alu hosu kavafe'mo naха'ye nehiya kava'nimo alino he tino atesiya ka'mo ago age'niye. Ageteno'ae'mo ke'aepa geleti'mo hosu naха'ye nehiya kava'nimo alino afole aino ate'niye. Ke'aepa gemo afole o'ai'nigeno'ae'mo hosu kava'nimo'a faligekana huno hane'niye.

<sup>9</sup> Ke'aepa gemo afole o'ai'nige'nae'mo, afa'a alagepa hu'na mai'nove, hu'na nagesa afl'nova'monanafa ke'aepa gemo naipafi'mo afole ai'nigeno'ae'mo hosu kava'nimo'a naipafati'mo he ti'nige'na fali'nove. <sup>10</sup> Goti'a ofali'a afa'a maisayafe'mo ke'aepa gemo hu male'niya'monanafa ke'aepa gemo'a namagi'nige'na fali'nove. <sup>11</sup> Hosu kava'mo'a ka'mo ageteno'ae'mo ke'aepa geleti'mo humi nateteno namagi'nige'na fali'nove. <sup>12</sup> Inagi muki ke'aepa gemo aote gemo hane'nigeno magoke magoke ke'aepa gemo'a ma kava hiyo ina kava osiyo, huno hu'niya gemo aote alagepa fatago gemo hane'niye.

*Polo aipafi'mo kame nehiya kavafe'mo ava gemo hu'niya gemae*

<sup>13</sup> Alagepa gemo'a nagaete'mo fali kava'mo alino afole aino ate'nifiye. Ha'ao, alagi atalegeno hano hino. Hosu kava'mo'a hosu kava'nimo afole aisige'na age'na aeto hisuvafe'mo alagepa ge'aleti'mo naipafi'mo fali kava'nimo alino he tino ate'niye. Goti'a ke'aepa ge'aleti'mo, hosu kavafe'mo alagi hosu faipa kava'mo hane'niye, huno alino nave lisiyafe'mo ani kava'mo hu'niye. <sup>14</sup> Ago afl'nonana Goti Auneme'amo'mo haiya agufa aipa'e vekamo mai'nifi ani kava huno Goti ke'aepa ge'amo hane'niye. Hane'niya'monanafa nagaemo atafa naipa'e vekamo mai'nove. Na kava hige'naene. Naipafi'mo hane'niya hosu kava'nimo'a kalavusi huno nate'nige'na ali'ya'amo ali'na mai'nove. <sup>15</sup> Nehuva kavafe'mo o'nahau'niye. Nahau'niya kava'mo nosufa

alagi o'nahau'niya kava'mo nehuve. <sup>16</sup> Hosu kava'mo nehu'nae'mo o'nahau'niya'mofe'mo ke'aepa gemo'e naipamo'e'mo magoke agufa gemo neha'ae. <sup>17</sup> Ani kava'mo nehuva'mofe'mo nagai'nimo nosufa naipafi'mo hane'niya hosu kava'mo'a nehiye. <sup>18</sup> Ago age'novana mago alagepa ya'mo naipafi'mo ohane'niye. Atafa naipafifeke'mo nehuve. Muki afina'mo alagepa kava'mo hisuvafe'mo nahau'niya'monanafa alagepa kava'mo hisuva ka'mo no'agove. <sup>19</sup> Alagepa kava'mo huguve, hu'na nehuvana nosuve. Hosu kava'mo osuguve, hu'na nehuvana afa'a nehuve. <sup>20</sup> Osuguve, hu'na nehisuvana nagai'nimo nosuva'monanafa naipafi'mo hane'niya hosu kava'mo'a nehiye. <sup>21</sup> Nagaemo alagepa kava'mo huguve, hu'na nehugenoe'mo hosu kava'mo'a nagae'e'mo magokepi lokaeno mai'neno naipafi'mo lokiya ali'ya'mo ne'alige'na ne'agove. <sup>22</sup> Nagaemo saufa naipafati'mo Goti ke'aepa ge'ae'mo nahau'nige'na namogaga ne'auva'monanafa <sup>23</sup> aeto agufa lokiya ya'mo'a nagufafi'mo ali'ya ne'aliye. Ani lokiya ya'mo'a saufa naipafi'mo hane'niya lokiya yate'mo kame huno ne'ate. Kame huno ateteno kalavusi huno ne'nategeno'ae'mo hosu lokiya ya'mo'a nagufafi alu ya alu ya'nile'mo lokiya'amo'a yagaino ne'nate. <sup>24</sup> Vaehae, lusi kanamo alite'na hosu kava'mo hu'na mai'nove. Hosu kava'nimo'a nagufale'mo yagaino nate'neno falisuvategamo navalelino ugefe'mo nehiyanageno ina la'mo nagufa'nimo alino katino nategaiye. <sup>25</sup> Goti'a Ala kava netimo Yesu Kalaisiteti'mo nagufa'nimo afa'a alino katino nategaiye. Agaefefe'mo hao

ke nehove. Ani kava'mo hu'na mai'ne'nae'mo saufa naipafati'mo Goti ke'aepa ge'amo akame nehuva'monanafa atafa naipafati'mo hosu kava'nimo lokiya'amo akame nehuve.

## 8

*Atafa apaipamo akame nehaya kava'e Goti Auneme'amo akame nehaya kava'efe'mo ava gemo hu'niya gemae*

<sup>1</sup> Inagi Goti'a Kalaisi Yesupi'mo mai'nisaya vaya'aife'mo, hosu vayane, huno agoti huno o'apategaiye. Apakaemo atafa apaipamo akame nosafa Goti Auneme'amo akame nehae. <sup>2</sup> Na kava hinageno'ae'mo agoti huno olategaiye. Ke'aepa gemo'a hosu kava'e nefali kava'e'mo alino afole aino ne'ateya'monanafa Kalaisi Yesupi'mo mai'nonageno'ae'mo Goti Auneme'amo'mo afa'a maisuna ya'mo alino nelamiya Auneme'amo'mo alagepa faigoko ge'aleti'mo ke'aepa gelefe'mo ago hatu maeno nate'niye. <sup>3</sup> Atafa laipamo hane'nigeno'ae'mo ke'aepa gemo akame hisuna himamutimo ohane'niya'mofe'mo ke'aepa gemo'a afa'a laha o'mae'niye. Afa'a laha o'mae'nigeno'ae'mo Goti'a hosu kavatife'mo laha maeno mafa'ne'amo alino ate'nigeno emineno hosu kava'mo nehaya apakufagana agufamo ali'nigeno'ae'mo Goti'a Kalaisi agufafi'mo hosu kavatimo ago amagino atale'niye. <sup>4</sup> Ke'aepa gemo'a huno'ae'mo, fatago kava'mo hiyo, huno hu'niya fatago kava'amo lagaepi'mo afole aisiyafe'mo hu'niye. Lagaemo atafa laipamo'mo nehaiya kava'mo

osuta Goti Auneme'amo'mo nehaiya kava'mo nehune. <sup>5</sup> Atafa apaipamo akame nehaya vaya'mogimo atafa apaipamo'mo hau'niya kavafe'mo hapau'nige'a ani kavafeke'mo apakesa ne'afiye. Goti Auneme'amo'mo hau'niya kava'mo akame nehaya vaya'mogimo hau'niya kavafe'mo hapau'nige'a ani kavafe'mo apakesa ne'afiye. <sup>6</sup> Atafa apaipamo'a hau'niya kavafe'mo hapau'nige'a ani kavafe'mo apakesa ne'afiya vaya'mo nefaliya kavategamo ne'maiye. Auneme'amo'mo hau'niya kavafe'mo hapau'nige'a ani kavafe'mo apakesa ne'afiya vaya'mogi afa'a ne'maiya kavategamo afa'a mai'ne'apae'mo, Goti'a aipamo'mo falu huno nelate, hu'a nehageno'ae'mo apaipamo'mo falu nehiye. <sup>7</sup> Atafa apaipamo'a hau'niya kavapi'mo mai'nisaya vaya'mogi Goti aiyafi'mo o'mai'a Goti ke'aepa ge'amo no'afiyanganage'a afa'a o'afigaya'mofe'mo Goti kame vaya'amo mai'nae. <sup>8</sup> Mai'naya'mofe'mo atafa apaipamo'a yagaino ne'apateya vaya'mogimo Goti'a amuse huno apatesiyafe'mo mago alagepa kava'mo afa'a alagi osugae. <sup>9</sup> Osugaya'monanafa Goti Auneme'amo lapaipafi'mo mai'nisiyana atafa lapaipamo'a mago'e huno yagaino nolapate. Muki vaya'mogi Kalaisi Auneme'amo o'ali'nisayana Kalaisi vaya'amo o'mai'nae. <sup>10</sup> Kalaisi'a lapaipafi'mo mai'nisiyana hosu kava'mo afole ai'niya'mofe'mo lapakufamo faligiya'monanafa fatago kava'amo ali'naya'mofe'mo afa'a maisaya ya'mo alitetapa afa'a mai'nae. <sup>11</sup> Goti Auneme'amo'mo Yesu'mo fali'niyateti'mo ago

alino he tino ate'niya vekamo lapaipafi'mo mai'nisiyana Kalaisi'a alino he tino ate'niya vekamo'a ani kava huno lapaipafi'mo mai'niya Auneme'aleti'mo falisiya lapakufamo alino he tino lapategaiye.

<sup>12</sup> Konaga'nimogitapae, ani kava hugiya'mofe'mo anonatimo hane'niye. Atafa laipamo akame hisuna anonatimo ohane'niye.

<sup>13</sup> Atafa lapaipamo'a hau'niya kava'mo akame nehisayana faligaya'monanafa Goti Auneme'aleti'mo lapakufamo hau'niya kava'mo alitapa amagita falitapa atalesayana ofalitapa afa'a maigae. <sup>14</sup> Goti Auneme'amo'mo apayate ne'alige'a akame nehaya vaya'mo Goti mafa'ne'amo mai'nae. <sup>15</sup> Ali'naya

Auneme'amo'mo halate koli hisayafe'mo lapavaleno kalavusi ali'yate'mo olapate'nifa Goti afamo anagapi'mo lapavalelino uno faleno lapate'niye. Faleno late'nigeta Auneme'a'e himamu'aleti'e'mo hutae'mo, Afo, Afotimogae, huta keya ne'aone. <sup>16</sup> Goti Auneme'amo'mo launelamefe'mo, Goti mafa'ne'amo mai'nae, huno laha nepaigeta ne'afune. <sup>17</sup> Goti

mafa'ne'amo mai'nona'mofe'mo Afotimo ya'amo alisuna mafa'ne'amo mai'none. Kalaisi'e'mo Afotimo ya'amo aligune. Lagaemo

agae'e'mo magokepi kanamo ne'alisinana agae'e'mo ha le konali ya'amo magokepi aligune. <sup>18</sup> Nagesa afifi nehu'nae'mo, hemenimo kanamo ne'aliya ya'mo aise yanageno ha le konali ya'amo alino lamisigeta alisuna ya'mo alopa ya'mo hane'niye. <sup>19</sup> Ani yatefe'mo ma mopa'e muki ma mopafi hane'niya ya'e'mo Goti

mafa'ne'amo'mo ha le'yategamo alino afole aino apatesiyafe'mo agava mai'ne'a hane'nae. <sup>20</sup> Ma mopa'e muki ma mopafi hane'niya ya'mogi'e'mo hosu kava'mo osu'naya'monanafa Goti'a alino hosu huno apate'nige'apa hosu kava hu'a hane'nae. Hane'naya'monanafa alagepa hu'a hanesayafe'mo agava mai'ne'a hane'nae.

<sup>21</sup> Goti'a mafane'amo hatu maeno apatesige'apae'mo ha le konali ya'amo alite'a afa'a maigae. Ani kava huno Goti'a ma mopa'e muki ma mopafi hane'niya ya'e'mo kasalisaya kavategati nofi'mo hatu maeno apatesige'apae'mo alagepa hu'a hanegae.

<sup>22</sup> A'nemogi mafa'nemo ali'a apategefe hu'nageno'ae'mo apakafu ki'nige'apae'mo avovo hu'a yulagefa ne'aiya kava hu'a ma mopa'e muki ma mopafi hane'naya ya'mogi'e'mo avovo hume hume ne'ae. <sup>23</sup> Ani ya'amogige'mo avovo nosafa lagaemo Goti'a alino lamisiya yapati'mo hogoteno Auneme'amo ago alino lami'niya vaya'mogita'e'mo muki ya'amo alino lamisiyafe'mo avovo nehune. Goti'a lagufale nofi'mo hatu maeno latesigeta alopa mafa'negana huta maisunafe'mo agava mai'neta avovo nehune. <sup>24</sup> Goti'a lagufamo alagi alino katino latesiyafe'mo agava mai'neta lavayagunagu nehune. Lagaemo ani ya'mo ago ali'nonesinana agava mai'neta lavayagunagu nosunesine. Vaya'mogi age'naya kavafe'mo agava mai'ne'a apavayagunagu nosae.

<sup>25</sup> Lagaemo o'age'nona yafe'mo agava mai'neta lavayagunagu nehutae'mo alagi agegaune, huta nehuta o'ataleta agava ne'maune.

26 Goti Auneme'amo'mo ani kava huno lagaemo lokiya no'vauna vaya'mo laha ne'mae. Lagaemo na kavafe'mo nunumu hisupi huta o'afi'nona'monanafa Goti Auneme'amo'mo agai'amo laha ne'maegeta lavayaletike'mo ge osuta laipafati'e'mo yulagefa aigekana agufa gemo huta nunumu nehune. 27 Lavayaletike'mo ge nosuna'monanafa Goti'a apaipafike'mo ne'apakeya vekamo'a Auneme'amo'mo agesa ne'afiya agesamo ne'afiye. Auneme'amo'mo Goti'a hau'niya kavafe'mo nunumu'mo huno nelitegeno'ae'mo Goti'a ne'afiye. 28 Muki alu kava alu kava'mo afole ne'aiya kava'mo'a Gotife'mo hapau apayamopafi'mo nehapaiya vaya'aife'mo Goti'a huguve, huno hu male'niya ge'aleti'mo keya aeno ge hu'niya vaya'mo alagepa hu'a maisayafe'mo muki alu kavateti'e alu kavateti'e'mo alino magokepi lokaeno ali'ya'mo ne'aliye. 29 Ani kavatefe'mo Goti'a hogoteno agesa afiteno'ae'mo hau ayamopafi'mo hau'niya vaya'aife'mo, mafa'ne'nigana hu'a maigae, huteno lekana paino apate'niye. Agana'amogimo asole vaya'mo maisageno hogote yege mafa'ne'amo'mo nepu'apimo'mo maisiyafeke'mo lekana paino apate'niye. 30 Lekana paino apate'niya vaya'aife'mo keya aeno ge hu'niye. Keya aeno ge hu'niya vaya'aife'mo, naulagale'mo fatago vaya'mo mai'nae, huno hapa pai'niye. Naulagale'mo fatago vaya'mo mai'nae, huno hapa pai'niya vaya'mo ha le konali ya'amo alino apami'niye. 31 Ani kava nehiya kavatefe'mo na gemo hugune. Goti'a lagaeke'mo laha ne'maeya'mofe'mo

haiya vaya'mogi lagaefe'mo kame hu'a lategae.  
<sup>32</sup> Agaemo agai'a mafa'ne'amo agegeno o'ate'nifa  
 muki'amogitalefe'mo avalelino uno apayapi'mo  
 ate'niye. Agaemo mafa'ne'amo ago avaleno  
 lami'niya'mofe'mo mafa'ne'a'e muki ya'a'e'mo  
 afa'a olamigifiye. Ha'ao, afa'a alino lamigiye.  
<sup>33</sup> Haiya vaya'mogimo Goti'a lekana paino  
 apate'niya vaya'mo apavaleli'a u'a agoti hu'a  
 apatete'apae'mo, ina hosu kava'mo hu'nae,  
 hu'a hugae. Ha'ao, Goti'a naulagale'mo fatago  
 vaya'mo mai'nae, huno hapa pai'niye. <sup>34</sup> Haiya  
 vaya'mogimo agoti hu'a apatete'apae'mo, hosu  
 vaya'mo mai'nae, hu'a hugae. Ha'ao, Kalaisi'a  
 ago fali'niye. Fali'niya'monanafa Goti'a ago  
 alino he tino ate'nigeno'ae'mo mago'e huno  
 laha maesiyafe'mo Goti lamaga haopale'mo  
 mai'neno'ae'mo nunumu huno nelate.  
<sup>35</sup> Haiya vaya'mogimo Kalaisi'a lagaefe'mo  
 hau ayamopafi'mo nehaiya kavapati'mo ali'a  
 apahe'a latalegae. Hanageke ya'mo alisupi  
 kanamo alisupi apaini hu'a latesafi laga tesifi  
 kagemi yatimo ohanesifi lamagigefe hisafi  
 lamagisageta falisupi huta mai'nisunana muki  
 ani agufa kavateti'mo Kalaisi'a lagaefe'mo hau  
 ayamopafi'mo nehaiya kavapati'mo ali'a apahe'a  
 olatalegae. <sup>36</sup> Goti mukufi'mo avo kae male'niya  
 gemo'a huno'ae'mo,

*Gotiyo, hu'a, vaya'mogimo kagaetefe'mo muki  
 afina'mo lahaegefe'mo nehae. Apakaemo,  
 apamagisuna sipisipi afugana hu'a mai'nae,  
 hu'a nelagae,*

hu'a hu'nae. <sup>37</sup> Muki ani agufa kava'mo  
 lagaetegamo afole ne'aiya'monanafa lagaefe'mo

hau ayamopafi'mo nehaiya vekaleti'mo hemenimo mago'e huta aeta agaseta alagepa huta ne'maune. <sup>38-39</sup> Nagaemo ago age'novana falisuna kava'mopi afa'a maisuna kava'mopi enisole vaya'mogimofi yagai'a ne'apateya vaya'mogimofi himamu vaya'mogimofi hemenimo hane'niya kava'mopi henaga'amo afole aisiya kava'mopi lokiya ya'mopi anaga hane'niya ya'mopi afelaga hane'niya ya'mopi muki ya'mopi vaya'mogimofi hu'a Goti'a Ala kava netimo Kalaisi Yesupi'mo mai'nona vaya'mogitae'mo hau ayamopafi'mo nehaiya kavapati'mo ali'a apahe'a olatalegae.

## 9

<sup>1</sup> Hemenimo nagaemo mago gemo hugefe'mo huve. Nagaemo Kalaisipi'mo mai'ne'nae'mo lama gemo nehuve. Aote Auneme'amo'mo nagupi mafa'nele'mo yagaino ne'ategeno'ae'mo lama ge nehane, huno naha nepaiye. <sup>2</sup> Ani lama gee'mo hu'nae'mo, nagae nofi vayapati ma mopafi konaga'nimogife'mo nagesa ne'afugeno'ae'mo muki afina'mo lusi kava huno naipamo'mo kana nehigeno nainaga nefaiye. <sup>3</sup> Kanale kava'mo hane'niyesinana apakaetefe'mo Kalaisipi'mo o'mai'na malaga vekamo maisuvafe'mo nahau'niyesine. <sup>4</sup> Apakaemo Goti vaya'amo Isaleli nofi vaya'mo mai'nageno'ae'mo, mafa'ne'nimo mai'nae, huno huteno agai'age'mo ha le konali vekamo'a apakae'e'mo magokepi lokaeno mai'niye. Goti'a apakaef'e'mo kotalake ge'amo hapa paite hapa paite huno hapa paige ke'aepa ge'amo alino

apamige mono kava'mo alino apave lige lapa maegauve, huno hapa pai'niya polomasi ge'amo hapa paige huno mai'niye. <sup>5</sup> Hogote apakinago vaya'mo Isaleli nofi vaya'mo mai'nae. Kalaisi'a apakaepati'mo ma mopafi vekagana huno afole ai'niye. Kalaisi'a Goti'mo mai'neno muki ya'ale'mo ne'yagaiya vekage'mo muki afina'mo ala agi'amo amige amige hu'a ami'a hano osisaya vekamo mai'niye. He, lama ge.

<sup>6</sup> Nagaemo, Goti'a Emalehamufe'mo kotalake gemo ha pai'niya gemo afole o'ai'niye, hu'na nosuve. Muki Isaleli nofi vayapati'mo afole ai'naya vaya'mogimo mago lama ge Isaleli vaya'mo o'mai'nae. <sup>7</sup> Ani kava hu'a muki vaya'amogimo Emalehamu aginago vaya'amo Goti mafa'ne'amo o'mai'nae. Goti'a Emalehamufe'mo, Aisiki'a alino apatesiya vaya'aeke'mo keya ae'na ge hisuge'a kaginago vaya'mo maigae, huno ha pai'niye. <sup>8</sup> Ani gemo aepa'ae'mo hu'nae'mo, apakufaleti'mo ali'a ne'apataya vaya'mo Goti mafa'ne'amo o'mai'nafa Goti'a huguve, huno hu male'niya polomasi ge'aleti'mo alino afole aino ne'apateya vaya'age'mo lama ge aginago vaya'amo mai'nae. <sup>9</sup> Ani kavatefe'mo Goti'a huguve, huno hu male'niya polomasi ge'alefe'mo huno'ae'mo, *magoke kafugamo utesige'na ani agufa afina'mo eminesugeno'ae'mo Sela'a mago ve mafa'nemo alino ategaiye*, huno ha pai'niye.

<sup>10</sup> Mago'e gemo afa'a hane'niye. Mago laginago vekamo Aisiki'a a'amo Lipeka'a aipagu'e ami'nigeno lole lago'ya mafa'nela'mo alino anate'niye. <sup>11-12</sup> Alino o'anate'nige'anae'mo

mago alagepa kava'e hosu kava'e'mo osu'na'a afina'mo Goti'a, *yege mafa'nemo'a agana'amo aiyaf'i'mo mai'neno kayokayo veka'amo maigiye*, huno ha pai'niye. Goti'a hogoteno agesa afiteno hau'nigeno lekana paino ate'niya kava'amo alino afole aino atesiyafe'mo ani gemo hu male'niye. Mago vekamo'a alagepa kava'leti'mo lekana paino o'ate'nifa keya ne'aeya vekamo'a agai'age'mo hau'nigeno lekana paino ate'niye. <sup>13</sup> Ani kavatefe'mo Goti'a avo kae male'niya gemo'a, *Yekopufe'mo nahau nayamopafi'mo nahau'niya'monanafa Isofe'mo alagi o'nahau'niye*, huno hu'niye.

<sup>14</sup> Goti'a ani kava nehiya'mofe'mo lagaemo na agufa gemo hugune. Goti'a fatago kava'mo nosiye, huta hisupiye. Ha'ao, alagi atalegeno hano hino. <sup>15</sup> Ani kavatefe'mo Goti'a Mosesefe'mo, *Ina lagife'mo nahau hu'na apategauve, hu'na hu'nisufige'na nahau'niyanage'na afa'a nahau hu'na apategauve. Ina lagimo fiku hapa maegauve, hu'na hu'nisufige'na nahau'niyanage'na afa'a hapa maegauve*, huno ha pai'niye. <sup>16</sup> Vaya'mogi apakai'api hapau'niya kavateti'mo afole o'aige apayamukiki nehaya kavateti'mo afole o'aige hu'a afole no'aifa Goti'a hau huno ne'apateya kavatetike'mo afole ne'aiye. <sup>17</sup> Ani kavatefe'mo Goti mukufi'mo avo kae male'niya gemo'a, yagaino ne'apateya vekamo hogote vekamo Felofe'mo, *Ina kavatefe'mo ali'na he ti'na kate'nove. Nagaemo himamu'nimo kagaeteti'mo ali'na apave lisuge'apae'mo ma*

*mopafi muki haopalegamo mai'naya vaya'mogimo  
ala nagi vekamo'na nava gemo ae'a hakalo  
hu'a hapa paisayafe'mae, huno ha pai'niye.*  
**18** Ani kavatefe'mo Goti'a ina lagife'mo hau  
huno apatesifigeno afa'a hau'niyanageno  
hau huno apategaiye. Ani kava huno ina  
lagimo apaipamo alino akanino apatesifigeno  
afa'a hau'niyanageno apaipamo alino akanino  
apategaiye.

*Goti'a aipamo leno apatege hau huno apatege  
nehiya kavafe'mo ava gemo hu'niya gemae*

**19** Ani kava'mo nehiya'mofe'mo kagaemo, na  
kava nehageno'ae'mo Goti'a vai'mo ne'apamiye.  
Ina la'mo Goti'a hau'niya kava'amo alino  
atalegaiye, huka naha paigane. **20** Vayalafa'mo  
mai'nana'mofe'mo ina lagamo Goti ge'ale'mo  
afa'a aeka atagaina huka nehane. Alo hu'niya  
ya'mo'a alo hu'niya vekae'mo, na kava hige'ka  
ani kava huka alo huka nate'nane, huno afa'a  
hugifiye. **21** Kalipa mopaleti'mo ke'mo alo nehiya  
vekamo'a, na agufa ke'mo alo hugufi, huno  
nehisiyana hau'niyanageno agai'a ya'mogeno  
ani agufa ke'mo afa'a alo hugiye. Agaemo  
ani kalipa mopaleti'mo alino kamaeteno alino  
lo aeno magokayaga atupa'leti'mo alagepa  
ke'mo alo huteno magokayaga atupa'leti'mo  
afa ke'mo afa'a alo hugiye. **22** Ani kava  
huno Goti'a aipamo leno ne'apateya kava'e  
himamu'a'e'mo afa'a alino apave lisiyafe'mo  
hau'niye. Hau'nigeno'ae'mo aipamo leno  
ne'apateya vaya'mo mopa kegana hu'a mai'naya  
vaya'mo alino hano huno apatalesiyafe'mo

apakai'apimo alo hu'a mai'naya'monanafa malage huno o'apamagino yatala afina'mo afa'a apakeno mai'niye. <sup>23</sup> Ani kava huno mago vaya'amo lusi ha le konali ya'amo alisayafe'mo hogoteno alo huno apate'niye. <sup>24</sup> Keya aeno ge hu'niya vaya'mogitalegamo ani kava'mo hu'niye. Yu vaya'aifeke'mo keya o'ae'nifa alu nofi vaya'efe'mo keya aeno ge hu'niye. <sup>25</sup> Ani kavatefe'mo Hoseya'a Goti mukufi'mo avo kae male'niya gemo'a huno'ae'mo,

*Hogote'a vaya'nimo o'mai'naya vaya'aife'mo,  
vaya'nimo mai'nae, hu'na huguve. Nahau  
nayamopafi'mo o'nahau'niya vaya'aife'mo  
nahau nayamopafi'mo nahau'niya vayane,  
hu'na huguve,*

huno huteno'ae'mo,

<sup>26</sup> *Vaya'nimo o'mai'nae, hu'na hapa pai'nova  
vaya'ai kotelegamo mai'naya vaya'mogi alagi  
afa'a ne'maiya auneme'e Goti mafa'ne'amo  
mai'nae, hu'a hugae.*

huno hu'niye. <sup>27</sup> Aiyea'e'mo Isaleli vaya'aife'mo,

*Isaleli vaya'mogimo ani asuepagana hu'a  
asole vaya'mo mai'naya'monanafa ani  
vaya'aipati'mo logufa vaya'ai apakufamo  
alino katino apategaiye. <sup>28</sup> Ani kavatefe'mo  
Ala kava ne'mo'a apamagiguve, huno  
hu'niya gelefe'mo ma mopafi vaya'mo  
malage huno apamagigiye,*

huno hapa pai'niye. <sup>29</sup> Aiyea'a hogoteno ani agufa ge'e'mo,

*Ala kava ne'mo'a muki koku'napi ne'maiya  
 vaya'aitenagi ma mopafi'mo ne'maiya  
 vaya'aitenagi huno yagaino ne'apateya  
 vekamo'a avina yakana huta maisunafe'mo  
 lageno olatale'niyesinana Sotomi taonifi'mo  
 mai'naya vaya'e Gomola taonifi'mo  
 mai'naya vaya'e'mo afa'a apakeno  
 o'apataleno alino hano huno apatale'niya  
 kava huno alino hano huno latale'niyesine,  
 huno hu'niye.*

*Isaleli vaya'mogimo apakesa afi'a fatago  
 osu'naya'mofe'mo o'ali'nae, huno hu'niya gemae*

<sup>30</sup> Nehuva gemo aepa'ae'mo hu'nae'mo, alu nofi vaya'mogimo fatago kava'mo alisageno'ae'mo Goti'a, naulagale'mo fatago vaya'mo mai'nae, huno hisiyafe'mo vegala o'ae'naya'monanafa apakesa afi'a fatago hu'naya kavatetike'mo Gotitegati'mo fatago kava'amo ali'nae. <sup>31</sup> Ali'naya'monanafa Isaleli nofi vaya'mogimo ke'aepa ge'amo akame hu'naya kavateti'mo fatago kava'mo alisayafe'mo vegala ae'naya'monanafa fatago kava'mo alisayafe'mo ke'aepa ge'amo akame nehu'apae'mo hai'a metale'nae. <sup>32</sup> Na kava hu'naya'mofe'mo o'ali'nae. Apakesa afi'a fatago hisaya kavateti'mo alisayafe'mo osu'nafa ke'aepa gemo akame hu'naya kavateti'mo alisayafe'mo hu'naya'mofe'mo o'ali'nae. Goti mukufi hu'niya gemo'a mago yafafe'mo ava gemo hu'niye. Ani yafapi'mo apaiyamo fai'a lo aete'a heleve hu'nae. <sup>33</sup> Goti mukufi gemo'a,

*Afiyo, nagaemo Saiyoni taonifi'mo no'mo fai'na atesuva yafa'mo malegauve. Male'nisuge'apae'mo apaiyamo fai'a lo aete'a heleva hu'a asagau'a aigaya'monanafa muki alu vaya alu vaya'mogimo agaefe'mo apakesa afi'a fatago hisaya vaya'mogimo apavagage osuge hapai vai'a o'atege hugae,*  
huno hu'niye.

## 10

<sup>1</sup> Konaga'nimogitapae, nagaemo Goti'a Isaleli vaya'nimo apakufamo alino katino apatesiyafe'mo naipafati'mo nahau'nige'na nunumu hu'na ne'apatove. <sup>2</sup> Nagaemo ago apake'novana apakaemo Gotitefe'mo apayamukiki nehae, hu'na apake'nove. Apayamukiki nehaya'monanafa Goti ge'amo alagepa hu'a no'afiye. <sup>3</sup> Apakaemo, Goti'a fatago kava'amo fiku alino ne'apamiye, hu'a apakesa o'afi'a apakai'api fatago kava'apige'mo ali'a afole ai'a atesayafeke'mo ali'ya'mo ne'aliye. Goti'a agai'a fatago kava'amo alisayafe'mo mago ka'mo ago valino apate'niya'monanafa ohapau'nige'a Goti aiyafi'mo o'mai'nae. <sup>4</sup> Kalaisi'a apakesa afi'a fatago nehaya vaya'mogi fatago kava'mo alisayafe'mo Goti ke'aepa ge'amo ago akame huno hano hu'niye. <sup>5</sup> Moses'e'a ke'aepa gemo akame nehaya kavateti'mo Goti aulagale'mo fatago vaya'mo maisaya kavafe'mo avo kaeno'ae'mo, muki ke'aepa ge'amo akame nehisaya vaya'mogimo akame nehaya kavateti'mo afa'a maisaya ya'mo

*aligae*, huno avo kae male'niye. <sup>6</sup> Kae male'niya'monanafa vaya'mogi apakesa afi'a fatago nehaya kavateti'mo fatago kava'amo alisaya kavatefe'mo ava gemo huno'ae'mo, *ina la'mo haino Kalaisi'mo avalelino eminesiyafe'mo koku'napi'mo haigiye, hutapa lapakesa o'afyō.* Ago emine'niya'mofe'mo ani agufa kava'mo hisaya ali'yatapimo ohane'niye. <sup>7</sup> Ina la'mo Kalaisi'a fali'niyateti'mo avalelino haisiyafe'mo ma mopamo afe'alumelaga lamigiye, hutapa osiyo. Ago he tino hai'niya'mofe'mae. <sup>8</sup> Ani kava hiyo, huno nosifa na agufa kavake'mo hiyo, huno nehiye. Ani gelefe'mo, Goti ge'amo lapaopale'mo hane'neno lapavayafi'e lapaipafi'e'mo hane'niye, huno hapa pai'niye. Lagaemo ani gelefe'mo apakesa afi'a fatago hisayafe'mo aeta hakalo huta hapa nepaune. <sup>9</sup> Lagaemo, Goti'a Yesu'mo fali'niyateti'mo ago alino he tino ate'niye, hutapa lapakesa afita fatago hutetapae'mo, Yesu'a Ala kava netimo mai'niye, hutapa lapavayafati'mo aeta hakalo nehisayana Goti'a lapakufamo alino katino lapategaiye, huta lapa nepaune. <sup>10</sup> Ani kavatefe'mo laipafi'mo lagesa afita fatago nehungeno'ae'mo Goti'a, naulagale'mo fatago vaya'mo mai'nae, huno nehiye. Ani kava huno Goti'a lagufamo alino katino latesiyafe'mo lavayafati'mo aeta hakalo nehune. <sup>11</sup> Ani kavatefe'mo Goti mukufi'mo avo kae male'niya gemo'a, *Ina lagimo agaefe'mo apakesa afi'a fatago nehisafige'a apavagage osuge hapai o'vaige hu'a maigae,* huno avo'mo kae male'niye. <sup>12</sup> Na

kava hane'niya'mofe'mae. Yu nofi vaya'e alu nofi vaya'mogi'e'mo hailami salami hu'a o'mai'nae. Magoke'age Ala kava ne'mo'a muki vaya'aite'mo yagaino ne'apateya vekamo mai'nige'apae'mo muki vaya'mogimo agaefe'mo keya ae'a ge nehaya vaya'aitefe'mo alopa kagemi ya'e vekagana huno mai'neno fiku hapa maeno ne'apamiye. <sup>13</sup> Ani kavatefe'mo Goti mukufi'mo mago'e gemo huno'ae'mo, *Ina lagimo Ala kava ne'mo agi'alefe'mo keya neaesafigeno afa'a apakufamo alino katino apategaiye, huno hapa pai'niye.*

<sup>14</sup> Ani gemo hu'niya'monanafa agaefe'mo apakesa afi'a fatago nosisaya vaya'mogimo haiya kava hu'a agaefe'mo keya ae'a ge hugae. Agaefe'mo ava gemo o'afi'nisayana haiya kava hu'a agaefe'mo apakesa afi'a fatago hugae. Mago vaya'mogi agaefe'mo ava gemo ae'a hakalo hu'a hapa nopaisayana haiya kava hu'a afigae. <sup>15</sup> Mago vekamo'a alino apatesige'a o'usayana haiya kava hu'a u'a ae'a hakalo hu'a hapa paigae. Ani kavatefe'mo avo'mo kae male'niya gemo'a huno'ae'mo, *alagepa faigoko ge'aleti'mo alino nanu aeno ne'apateya gemo alini'e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'ai apaiyamo kanale apaiyamo hane'nige'a alini'a ne'ae. Apakaemo alagepa kavafe'mo ava gemo afite'a apamogaga aisayafe'mo ani gemo alini'a ne'ae.* <sup>16</sup> Ne'aya'monanafa muki vaya'mogimo alagepa faigoko ge'amo alagepa hu'a akame nosae. Aiyeya'a aise vaya'mogi akame nehaya kavafe'mo, *Ala kava nene, huno, ina lagimo*

*ketie'mo apakesa afi'a fatago hu'nae, huno ha  
pai'niye.* <sup>17</sup> Huno ha pai'niya'monanafa mago  
vaya'mogi Goti ge'amo ae'a hakalo hu'a hapa  
nepaige'apae'mo ne'afiy'e. Ne'afigeno'aeke'mo  
apakesa afi'a fatago nehaya kava'mo anile afole  
ne'aiye. <sup>18</sup> Afole ne'aiya'monanafa Goti ge'amo  
o'afi'nafiy'e, hu'na loka hu'na lapafi nekove.  
Ha'ao, ago afi'nae. Avo'mo kae male'niya gemo'a  
huno'ae'mo,

Apake ne'aiya apakemo'mo ma mopafi muki  
haopalegam o aino atagu faeno uneno  
hu'niye. Ge'apimo'a muki ma mopa atu-  
palegam o aino atagu faeno uneno hu'niye,  
huno hu'niye. <sup>19</sup> Hu'niya'monanafa Isaleli  
vaya'mogimo Goti gemo o'afi'nafiy'e. Hogoteno  
Moses'e'a huno'ae'mo,

Nagaemo magoke nofi vaya'mo o'mai'nisaya  
vayapati'mo alu nofi vaya alu nofi vaya'mo  
apavalesugetapae'mo lapaipa kafamo ha-  
paegae. Mono gemo o'afi'a negi nagi  
hu'a ne'maiya vayapati'mo apavalesugeta-  
pae'mo lapaipamo legaiye,

huno hu'niye. <sup>20</sup> Henaga'amo Aiyeya'a koli osuno  
huno haleno hapa paino'ae'mo,  
Nagaefe'mo kahauya nosaya vaya'mogimo  
nage'nae. Ge hu'a nafi oke'naya vaya'mo  
naipa nagesa ali'na apave li'nove,

huno hu'niye. <sup>21</sup> Hu'niya'monanafa Goti'a Isaleli  
vaya'aife'mo,

Nagae gemo o'afi'a himu'namu kava'mo ne-  
haya vaya'aitegamo yatala afina'mo he  
ti'na mai'ne'nae'mo eyo, hu'na hute'na  
nahakumo ali'na atale'na mai'nove,

huno hapa pai'niye.

## 11

<sup>1</sup> Ani gemo hu'niya'mofe'mo nagaemo hu'nae'mo, Goti'a vaya'amo alagi alino hapa faino apatale'nifiye. Ha'ao, alagi atalegeno hano hino. Ani gee'mo hu'nae'mo, nagaemo Emalehamu aginago'amo mai'ne'na Menisameninofi vayapati'mo Isaleli vekamo mai'nove. <sup>2</sup> Goti'a ema akeya'vilaga huno'ae'mo, mafa'ne'nimo mai'nae, huno hu'niya vaya'mo alino o'apatale'niye. Goti mukufi avo kae male'niya gemo'a Ilaiyafe'mo ava gemo hu'niya gemo lapakaemo afi'nafiye. Ilaiya'a Gotife'mo, <sup>3</sup> Ala kava nene, huno, apakaemo kagaetegati gemo alini'e'a ae'a hakalo hu'a hapa nepaiya vaya'mo ago apamagi'nage'a falige kagae ofalinimo ali'a ne'malaya yafa hi'yalamu'mo ali'a halagape vai'a atalege hu'nage'na nagai'nige'mo mai'noge'apae'mo hemenimo kamiti namagigefe'mo kahauya nehae, huno huteno agoti huno apate'niye. <sup>4</sup> Ani gemo hu'niya'monanafa Goti'a ge'ale'mo aeno atagaina huno ha paino'ae'mo, nagaemo seveni tauseni'a vaya'aite'mo alagepa hu'na yagai'na ne'apatoge'apae'mo aigofe goti'apimo'a Mealofe'mo mono osu'nae, huno ha pai'niye. <sup>5</sup> Goti'a fiku hapa maeno lekana paino apate'niya'mofe'mo hemenimo ani kava hu'a asole vayapati'mo logufa vaya'mo mai'nae. <sup>6</sup> Fiku hapa maeno apami'neno'ae'mo lekana paino apate'niya'mofe'mo alagepa kava'apilefe'mo lekana paino o'apate'niye.

Alagepa kava'apilefe'mo lekana paino apateyesinana fiku hapa maeno no'apamiyesine. Alagepa kava'apimo anona'apilefe'mo alino ne'apamiya kava'e fiku hapa maeno ne'apamiya kava'e'mo alu kava alu kava'mo hane'na'ae.  
<sup>7</sup> Ani kava nehiya'mofe'mo na kavafe'mo ava gemo hane'niye. Isaleli vaya'amogimo kahauya hu'nayana o'ali'nae. Lekana paino apate'niya Isaleli vaya'amogige'mo ali'naya'monanafa mago'e asole Isaleli vaya'mogi apaipamo'mo lokiya vai'niye. <sup>8</sup> Ani kavatefe'mo mago avo kae male'niya gemo'a huno'ae'mo,

Goti'a apaipamo alino havaeno ategekana huno apateteno o'agesaya apaulagamo alino hamaleno apateteno o'afisaya apakesa alino apami'nige'apae'mo ani kava hu'a maime maime e'a hemeni'e'mo mai'nae, huno hu'niye. <sup>9</sup> Ani kavatefe'mo Nevini'a huno'ae'mo,

hosu kava'mo anona'apilefe'mo ne'ya'mo ne'naya ne'ya'mo'a apane'mu aegekana huge ane'aifi'mo hegekana huge yafapi'mo apaiyamo fai'a lo aete'a heleve nehaya kavakana huno hapaegaiye.  
<sup>10</sup> O'agesayafe'mo apaulagamo'mo hani'age hino. Lusi kanamo alika apamige'apao alite'a muki afina'mo ape hulitata hu'a maiyo,

huno hu'niye.

*Henaga'amo Isaleli vaya'mo haiya kava hu'a maisafi huno hu'niya gemae.*

<sup>11</sup> Inagi Yu vaya'mo alagi asagau'a aisayafe'mo apaiyamo fai'a lo aete'a heleve hu'nafiye. Ha'ao, alagi atalegeno hano hino. Heleve hu'a asagau'a ai'naya kavateti'mo Goti'a alu nofi vaya'ai apakufamo alino katino apate'niye. Isaleli vaya'mogimo apaipa kafa hapaesayafe'mae. <sup>12</sup> Ma mopafi'mo mai'naya vaya'mogimo asagau'a ai'naya kavateti'mo lusi kagemi ya'mo ne'aliye. Malaga nofi vaya'mogi alagepa ya'apimo atale'naya kavateti'mo lusi kagemi ya'mo ne'aliye. Ne'aliya'mofe'mo muki Yu vaya'ai apakufamo alino katino apatesiya kavateti'mo na agufa kagemi ya'mo aligae. <sup>13-14</sup> Apa veka'amo mai'ne'na alu nofi vaya'mogitapalegamo ne'uva'mofe'mo hemenimo alu nofi vaya'mogitapae'mo mani gemo hugesuve. Ma mopafi kavatefe'mo hu'nae'mo, nofi vaya'nimogi lapakete'apae'mo hapa'ye hisige'na apakufamo ali'na katil'na apatesuvafe'mo alu nofi vaya'mogitapalegamo lusi ali'ya'mo ne'aluve. <sup>15</sup> Goti'a Yu vaya'mo apatale'niya kavateti'mo muki ma mopafi vaya'mo alino nanu aeno ne'apatesiya'mo'mo agaetegamo esageno alino falu huno apatesiya kavateti'mo na kava afole aigiye. Vae, hu'na, fali'nayateti'mo alino he tino ne'apateya agufa kava'mo afole aigiye. <sup>16</sup> Mago vaya'mogimo okae'nisaya peleti mayamo ali'a lo ae'a magokayaga atupa'amo kaete'a Goti'mo ofalinimo ami'nisayana magokayaga atupa'a'e'mo aote ya'mo hane'niya'mofe'mo Goti'a agai'a ya'age'mo hane'niye. Ani kava

huno yosa hafu'ya'amo Goti'a agai'a ya'mo  
 hane'nisiya'mo'mo yosa akopa'a'e'mo Goti  
 agai'a ya'mo hane'niye. <sup>17</sup> Goti'a hoyafi'mo  
 hane'niya yosamo agi'amo olivi yosa akopamo  
 alino lo aeno ataleteno kahaufilaga olivi  
 yosa akopamo alino lo aelineno aeno hanino  
 ate'niye. Lapakaemo alunofi vaya'mo  
 kahaufilaga yosagana hutapa mai'nae.  
 Hemenimo lapakaemo yosa akopa'a'e'mo  
 lokaetapa mai'netapae'mo hafu'ya'afati'mo  
 yosa anumo ne'aligeno alino lokiya vaino  
 nelapate. <sup>18</sup> Lapakaemo alino lo aeno atale'niya  
 yosa akopa'ae'mo, aeta agase'none, hutapa  
 osiyo. Ani agufa himu'namu gemo osutapa,  
 lagaemo yosa hafu'ya'amo alita lokiya vaita  
 no'atonageno'ae'mo alino lokiya vaino nelate,  
 hutapa lapakesa afiyo. <sup>19</sup> Lapakaemo ge'nile'mo  
 aetapa atagaina huta naha paitapae'mo,  
 Anonale'mo maisunafe'mo akopamo alino lo  
 aeno atale'niye, hutapa hugae. <sup>20</sup> He, lama  
 gemo hu'naya'monanafa Kalaisife'mo apakesa  
 afi'a fatago osu'naya'mofe'mo alino lo aeno  
 apatale'nigetapae'mo lapakaemo lapakesa afita  
 fatago nehaya kavatapiletike'mo afa'a ne'maiye.  
 Himu'namu kava'mo osutapa kolige'mo hutapa  
 maiyo. <sup>21</sup> Goti'a yosa'afati'mo agai'amo ae'niya  
 yosa akopamo alino lo aeno atalesiyafe'mo  
 agegeno o'ate'niya'mofe'mo lapakesa afita  
 fatago osisayana ani kava huno lapakegeno  
 olapatalegaifa alino lapafaino lapatalegaiye.

<sup>22</sup> Goti'a ani kava'mo hu'niya'mofe'mo yuna  
 aipamo kalino nelapateya kava'a'e lokiya aipamo

kalino ne'apateya kava'a'efe'mo lapakesa afiyo. Agaemo asagau'a ai'naya vaya'aife'mo lokiya aipamo kalino ne'apateya'monanafa lapakaefe'mo yuna aipamo kalino nelapate. Lapakaemo yuna aipamo kalino nelapateya kava'afi'mo maime maime ne'visayana yuna aipamo kalino lapategaiya'monanafa atalesayana Goti'a ani kava huno lapakae'e'mo alino lo aeno lapatalegaiye. <sup>23</sup> Apakaemo halate apakesa afi'a fatago hisayana apavalelino eno no'apile'mo aeno hanino apategaiye. Halate Goti'a afa'a alino aeno hanino apategaiye. <sup>24</sup> Goti'a kahaufilaga hane'niya yosafati akopamo alino lo aelino eno hoyafi'mo hane'niya yosafi'mo aeno hanino lapate'niye. Alu yosa akopamo ali'a lo aeli e'a akopa o'ae'niya yosafi'mo ae'a hani'a ae'a kamae'a no'atae. Goti'a ani kava'mo hu'niya'mofe'mo hoyafi hane'niya yosa akopa'amo agai'a ae'niya yosa akopamo no'ale'mo halate alinino eno aeno hanino aeno kamaeno atesiyafe'mo lokiya ali'ya'mo ohane'niye.

*Goti'a muki Isaleli vaya'ai apakufamo alino katino apatesiya kavafe'mo hu'niya gemae*

<sup>25</sup> Konaga'nimogitapae, alagepa huta afi'none, huta hutetapa himu'namu kava'mo osisayafe'mo mago fala ki'niya gemo lapa paisugetapa afisayafe'mo nahau'niye. Goti'a mago Isaleli vaya'ai apakesa aino akani male'nige'a ge'amo o'afi'a maime maime ne'visage'apae'mo mago alunofi vaya'mogimo Goti kegi'yafi'mo fale'a haite haite hu'a hai'a lekana pai male'niya

vaya'amo alagi afole aigae. <sup>26</sup> Goti'a ani kava huno muki Isaleli vaya'ai apakufamo alino katino apategaiye. Ani kavatefe'mo Goti mukufi'mo hu'niya gemo'a huno'ae'mo,

Apakufamo alino katino apatesiya vekamo Saiyoni kotegati'mo eno muki Yekopu aginago vaya'ai hosu kava'apimo alino atalegaiye.

<sup>27</sup> Ani kotalake gemo ago hapa pai'nove. Henaga'amo hosu kava'apimo ali'na atalegauve,

huno hu'niye. <sup>28</sup> Yu vaya'mogimo alagepa faigoko ge'amo no'afiya'mofe'mo lapakaemo apakae note'mo etapa maisayafe'mo Goti kame'amo mai'nae. Mai'naya'monanafa Goti'a lekana paino apateteno apakinago vaya'aife'mo kotalake ge'amo hu male'niya kavatefe'mo hau ayamopafi'mo nehaiya vaya'amo mai'nae.

<sup>29</sup> Goti'a apami'niya ya'mo halate hapa ofalegaiye. Keya aeno ge hu'niya kavatefe'mo halate alu agesa o'afigiye. <sup>30</sup> Lapakaemo

mago afina'mo Goti ge'amo o'afi'naya kava hu'a hemenimo Yu vaya'mogi Goti ge'amo no'afiya'mofe'mo Goti'a lapakaefe'mo hau huno lapate'niye. <sup>31</sup> Ani kava'mo hu'a Goti ge'amo no'afiya'mofe'mo hau huno lapate'niya agufa kavateti'mo hau huno apategaiye. <sup>32</sup> Goti'a muki vaya'aife'mo hau huno apatesiyafe'mo muki vaya'mo alino apatale'nige'a ge'amo no'afiya kavategamo u'a ne'maiye.

*Gotife'mo hao ke hegetao, huno hu'niya gemae*

<sup>33</sup> Vae, hu'na, solovala ani'mo lusi vasilonamo hane'niya kavakana huno agesa ne'afiya

kava'e afiteno ali'ya'mo ne'aliya kava'e'mo vasilonagana huno hane'niye. Lagaemo kahauya huguna'monanafa alagi agae aipa agesa o'agegaune. Ina la'mo ali'ya'mo ne'aliya kava'amo aepa'amo agegaiye. <sup>34</sup> Ani kavatefe'mo Goti ge'amo'mo huno'ae'mo,

Ina la'mo Ala kava ne'mo'a agesa ne'afiya ya'mo age'niye. Ina la'mo alino aya ne'male.

<sup>35</sup> Ina la'mo Goti'mo mago ya'mo alino ami'nigeno anona'amo hane'niye, huno hu'niye. <sup>36</sup> Goti'a muki ya'mo aepa vekamo mai'nigeno muki ya'amo agaetegatike'mo afole ne'aiye. Muki ya'amo agaeteti'mo hemenimo hane'nigeno yagaino ne'ate. Agai'alefe'mo muki vaya'e ya'a'e'mo afole ai'nae. Muki vaya'mogimo muki afina'mo agi'ale'mo ali'a asaga huge asaga huge hu'a maiyo. He, lama ge.

## 12

<sup>1</sup> Konaga'nimogitapae, Goti'a ani kava'mo nehiya'mofe'mo nagaemo lapa maeno hau huno lapate'niya kavateti'e kavateti'efe'mo hu'nae'mo, Lapao ke hovanagi Gotike'mo lapakufamo alitapa amiyo. Ofali'niya ofalinimo auneme'e ofalinimo aote ofalinimo Goti'a amuse huno lapatesiya agufa ofalinimo alitapa amiyo. Ani agufa kava'mo lapakesafati'mo mono hisaya kava'mo hane'niye. <sup>2</sup> Ma mopafi vayakana hutapa o'maigeno'ao Goti'a saufa lapaipa lapakesa'e vaya'mo alino hamaleno lapateno. Lapakaemo ani kavateti'mo Goti'a hiyo, huno nehiya kava'mo amalageka hutapa agegae. Agetetapae'mo, alagepa kava'mo

Goti'a hau'niya kava'mogeno haino hapai'niya kava'mo hane'niye, hutapa aegae.

<sup>3</sup> Nagaemo fiku naha maeno nami'niya himamu'leti'mo muki vaya'mogitapae'mo lapa pai'nae'mo, Goti'a lapamete lapamete huno lapami'niya yafe'mo hutapae'mo, nagesa afi'na fatago hu'nova ya'mo na magi ya'amo alino nami'nifi, hutapa lapamete lapamete hutapa lapakesa afita ho hutetapa yagaita ateyo. Fiku yanageno mago aise'amo ali'nisija vekamo'a, alopa ya'mo ali'nove, huno agesa afigiye. <sup>4</sup> Lagufafi'mo asole alu ya alu yatimo hane'niya'monanafa magoke agufa ali'ya'mo no'alifa alu ali'ya alu ali'ya'mo ne'aliye. <sup>5</sup> Ani kava huta asole vaya'mo mai'netae'mo Kalaisi'a magoke vekamo agufafi'mo mai'none. Lamete lamete huta mai'nona'monanafa magoke vekamo agufafi'mo alu ya alu ya'amo mai'nona'mofe'mo afalu afalugana huta mai'none.

<sup>6</sup> Goti'a aeto agufa aeto agufa ali'ya'amo alisunafe'mo alu ya alu ya'amo fiku laha maeno lami'niye. Agaetegati'mo ge'amo ali'nitetapa aeta hakalo hutapa hapa paisayafe'mo lapami'nisijana ani kava hutapa apakesa afi'a fatago hisaya agufa gemo aeta hakalo hutapa hapa paiyo. <sup>7</sup> Hapa maetapa ali'ya'mo alisayafe'mo lapami'nisijana ani kava hutapa hapa maetapa ali'ya'mo aliyo. Alitapa apaya malesayafe'mo lapami'nisijana ani kava hutapa alita apaya maleyo. <sup>8</sup> Alitapa he titapa apatesage'apae'mo akame hisayafe'mo lapami'nisijana ani kava hutapa Goti ge'amo

hana paitetapa alita he titapa apateyo. Fiku hana maeta apamisayafe'mo lapami'nisiyana ani kava hutapa alagepa huta lapakesa afi'netapaeke'mo fiku hana maeta apamiyo. Yagaitapa apatesayafe'mo lapami'nisiyana ani kava hutapa lapayamukiki hutapa yagaitapa apateyo. Lapau hutapa apatesayafe'mo lapami'nisiyana lapamogaga ai'netapa lapau hutapa apateyo.

<sup>9</sup> Aigofe olapauno lapaipafati'mo lapau lapayamopafi'mo lapaino. Hosu kavafe'mo alagi olapau'ninagetapa alagepa kavate'mo atafautapa alagi hutapa maiyo. <sup>10</sup> Magoke konagamogimo nehaya kava hutapa yuna lapaipa kali'netapa lapau lapayamopafi'mo lapaino. Apakava o'maitapa hogotetapa apaki'apile'mo alita asaga hutapa apateyo. <sup>11</sup> Alaga olapaenagetapa lapayamukiki hutapa Ala kava ne'mo ali'ya'amo aliyo. <sup>12</sup> Afole aisiya kavafe'mo agava mai'netapae'mo lapavayagunagu hutapa lapamogaga aiyo. Hanageke ya'mo ne'alitapae'mo o'ataleta atafautapa alagi hutapa maiyo. O'ataleta nunumu huge huge hutapa maiyo. <sup>13</sup> Kagemi yatapimo alita fako hutapa apaote vaya'mo kagemi ya'apimo ohane'nisiya vaya'mo apamiyo. Nata vaya'mo esagetapae'mo alagepa huta yagaitapa apateyo. <sup>14</sup> Apaini hu'a nelapatesaya vaya'aife'mo, Goti'a lapa maeno, hutapa hiyo. Gotife'mo, hosu kava'mo hu'a maiyo, hutapa osuta alagepa kava'mo hu'a maiyo, hutapa nunumu hutapa apateyo.

15 Apamogaga aisaya vaya'e'mo magokepi lapamogaga aiyo. Inagi avi'ya hisaya vaya'e'mo ani kava hutapa magokepi avi'ya hiyo.  
 16 Magoke lapaipa lapakesa alitapa maiyo. Ala lapaki alisaya agufa kava'mo osutapa ina agufa vaya'mo mai'nae, hu'a hisaya agufa kavake'mo hutapa maiyo. Alagi ago afiteta age'nona vaya'mo mai'none, hutapa lapakesa o'afitapa afa'a maiyo. 17 Lapakaetegamo hosu kava'mo nehisagetapae'mo anona'apile'mo hosu kava'mo aeta atagaina hutapa osutapa afa'a maiyo. Muki vaya'mogimo lapakete'apae'mo, alagepa kava'mo nehae, hu'a hisaya agufa kavake'mo hiyo. 18 Muki vaya'e'mo magokepi kanale hutapa lokaeta maisaya ka'mo hane'nisiya'mo'mo lapakaemo afa'a hisaya kava'mo hutapa magokepi lokaeta maiyo. 19 Nahau nayamopafi'mo nahau'niya vaya'nimogitapae, hu'na, hosu kava'mo anona'apilefe'mo hosu kava'mo aetapa atagaina huta osutapa Goti'a apamisiyafe'mo maitapa halove huta ategenao. Ani kavatefe'mo Goti ge'amo'mo huno'ae'mo, Ala kava ne'mo'a, Hosu kava'mo anona'apilefe'mo apamisuva ali'ya'nimo nagai'ni ali'ya'mo hane'niye. Anona'apilefe'mo ae'na atagaina hu'na apamiguve, huno hu male'niye, huno hu'niye. 20 Mago'e gemo huno'ae'mo,  
 kame vayatapimo apaka netesigetapae'mo ne'ya'mo alita apamiyo. Anife'mo nehapaisigetapae'mo ani'mo hefitapa apamiyo. Mani kava'mo nehutapae'mo ata hokanufamo hutapa alita apakenopale'mo

malesageno apakafu kigiye,  
 huno hu'niye. <sup>21</sup> Fiku yanageno hosu  
 kava'apimo'a aeno lapakasegaiyanagi alagepa  
 kavatapileti'mo hosu kava'apimo aetapa  
 agaseyo.

## 13

*Gamani vaya'ai apaiyafi'mo maiyo, huno  
 hu'niya gemae*

<sup>1</sup> Muki vaya'mogitapamo gamani vaya'ai  
 ge'apimo afiyo. Gamani vaya'mogi yagai'a  
 lapatesaya himamu'apimo Gotitegatike'mo  
 ne'aliye. Goti'a yagai'a apatesayafe'mo  
 lekana paino ne'apate. <sup>2</sup> Ne'apateya'mofe'mo  
 gamani vaya'ai ge'apimo amagi'a ne'atalaya  
 vaya'mogi Goti ge'a'e'mo ago amagi'a  
 ne'atalayanage'a kayo'mo aligae. <sup>3</sup> Gamani  
 vaya'mogimo alagepa kava'age'mo hu'a  
 ne'maiya vaya'mogimo koli hisayafe'mo yagai'a  
 no'apatafa hosu kava'mo nehaya vaya'mogimo  
 koli hisayafe'mo yagai'a ne'apatae. Gamani  
 vaya'aife'mo koli osisayafe'mo lapau'nifiye.  
 Lapau'nisiya'mo'mo alagepa kava'mo hige'apao  
 alagepa kava'mo nehae, hu'a hiyo. <sup>4</sup> Apakaemo  
 alagepa hutapa maisayafe'mo Goti'a alino  
 apami'niya ali'ya'mo ne'aliye. Apakaemo  
 afa'a yagai'a no'apataya'monanafa kayo'mo  
 apamisagetapa apaketetapae'mo lapakaemo  
 hosu kava'mo nehisayana lapamo'ya aigae.  
 Goti'a apakaemo hosu kava'mo nehaya  
 vaya'mo kayo'mo apamisayafe'mo lekana  
 paino apate'niye. <sup>5</sup> Ani kava nehaya'mofe'mo

gamani vaya'ai ge'apimo afiyo. Lapakaemo kayo'mo lamigae, hutapa nehaya geeke'mo lapakesa o'afitapa yu'ilaga vekatapimo'a huno'ae'mo, ge'apimo afiyo, huno nehiya ge'ae'mo lapakesa afitetapa ge'apimo afiyo. <sup>6</sup> Gamani vaya'mogi Goti ali'ya'amo ne'ali'a takesi monimo ne'aliya'mofe'mo takesi monimo afa'a apamiyo. <sup>7</sup> Muki vaya'mo afa'a ataletapa apamisaya ya'mo apamiyo. Anonatapilefe'mo takesi monimo lapakitapile'mo apamige alu takesi monimo apamige hutapa apamiyo. Apaiyafi'mo mai'nisaya vaya'ai apaiyafi'mo maiyo. Apaki'apile'mo ali'a asaga hisaya vaya'ai apaki'apile'mo alitapa asaga hiyo.

*Muki vaya'aitegamo hisuna kavafe'mo hu'niya gemae*

<sup>8</sup> Anonatapimo afa'aohaneno. Magoke anonatapimo afa'a hane'nisiyana anonatapilefe'mo muki konagatapimogife'mo lapau lapayamopafi'mo lapaino. Vaya'aife'mo hapau apayamopafi'mo nehapaiya vaya'mogimo muki ke'aepa ge'amo akame hu'a hano hu'naya kava'mo nehae. <sup>9</sup> Ke'aepa gemo'a huno'ae'mo, kumai kava'mo osiyo, huno huge vaya'mo oha-paeyo, huno huge kumaya o'aliyo, huno huge lapa'ye osino, huno huge huno hu'niye.

Ani gegi mago'e ke'aepa gemogi huno hane'nisiya'mo'mo aepa'amo hane'niyana lapakaitapie'mo lapau lapayamopafi'mo nela-paiya kava hutapa lapaopale'mo mai'naya

vaya'aife'mo lapau lapayamopafi'mo la-paino.

**10** Hapau apayamopafi'mo nehapaiya vaya'mogimo hapaopale'mo ne'maiya vaya'aitegamo hosu kava'mo nosaya'mofe'mo muki ke'aepta ge'amo akame hu'a hano nehae, huno hu'niya'mofe'mae.

**11** Afole ai'niya afina'mo ago age'naya'mofe'mo mani kava'mo hiyo. Lagesa afita fatago hu'nona afinateti'mo mago afina'mo utesigeno Goti'a lag-ufamo alino katino latesiya afina'mo ago hogo ne-hiya'mofe'mo lapaupati'mo he titapa yagaitapa maisaya afina'mo afole ai'niye. **12** Hani ne-hiya kava'mo hano hugefe'mo ago eno hogo nehigeno'ae'mo ha le ya'mo afole aisiyafe'mo ne-hiyanagi hanipi'mo nehaya kavatapimo atate-tapa kame hisuna kukenatimo ha le yategamo ali'a ne'veiya agufa kukenatimo alita vaigetao.

**13** Ha le yategamo ne'maiya vaya'mogimo nehaya agufa fatago kava'mo higetao. Lusi ne'ya'mo ne'netapa alita anupa hutapa mai'netapae'mo hosu kava'mo osuge ani'mo ne'netapa negi nagi gemo osuge kumai kava osuge alu kava alu kavateti'mo muki kumai kava'mo osuge ge o'vaige lapaipa kafa ohapaegē hutapa maiyo. **14** Lapakaemo lapakufamo'mo hau'niya kava'mo hisayafe'mo alo osutapa Ala kava netapimo Yesu Kalaisike'mo kukenagana hutapa alita vaiyo.

## 14

*Konagatapimogi yu'ilaga mafa'ne'api'e'mo ali-tapa fako osiyo, huno hu'niya gemae*

<sup>1</sup> Mago konagatapimogimo Goti ge'ae'mo lokiya vai'a apakesa afi'a fatago nosisaya konagatapimogi siosifi'mo apavalelitapa eyo. Lapakaemo ge hapaisage'apae'mo alu apakesa afisayafe'mo apavalelita o'metapa fiku apavalelitapa eyo. <sup>2</sup> Mago vaya'mogi apakesa afi'a fatago nehu'apae'mo, muki agufa ne'ya'mo afa'a negaune, hu'a nehage'apae'mo mago lokiya vai'a apakesa afi'a fatago nosaya vaya'mogimo ame'amo no'nae. <sup>3</sup> Muki agufa ne'ya'mo afa'a ne'naya vaya'mogimo ame'amo no'naya vaya'aife'mo, ina agufa vaya'mo mai'nae, hu'a osisaya kava'mo hane'niye. Goti'a muki agufa ne'ya'mo ne'naya vaya'mo afa'a apavale'niya'mofe'mo ame'amo no'naya vaya'aife'mo, hosu kava'mo nehae, hu'a osisaya kava'mo hane'niye. <sup>4</sup> Ina lagitapamo mago ali'ya aepa vekae'mo ali'ya'amo ne'aliya vekae'mo, hosu kava'mo nehiye, hutapa alita fako hutapa ne'atae. Agaemo ali'ya aepa vekamo'a agai'amo alino fako huno ne'ateno'ae'mo, he tino lokiya vaino mai'niye, huno hisifi ago asagauno ai'niye, huno hisifi agai'a yane. Goti'a afa'a alino he tino ategaiya'mofe'mo he tino maigiye.

<sup>5</sup> Mago vaya'mogimo mago afinafe'mo, aote afina'mo hane'niye, hu'a apakesa ne'afige'apae'mo mago vaya'mogimo, muki afina'mo magoke agufa afina'age'mo hane'niye, hu'a apakesa ne'afiye. Muki vaya'mogi, aote afina'mo hane'niye, hu'a nehafi magoke agufa afinane, hu'a nehafi hu'a nehisayana apakai'apimo apamete apamete hu'a lole

apakesa o'afi'a magoke apakesa afisaya kava'mo hane'niye. <sup>6</sup> Mago vaya'mogi Ala kava nefe'mo apakesa afi'ne'apae'mo, aote afina'mo hane'niye, hu'a nehae. Ame'amo ne'naya vaya'mogi Ala kava nefe'mo apakesa afite'a ne'ne'apae'mo Gotifeke'mo haoke nehae. Ame'amo no'naya vaya'mogi Ala kava nefe'mo apakesa afite'apae'mo Gotifeke'mo haoke nehae. <sup>7</sup> Afa'a mai'netae'mo lagaitilefe'mo no'maune. Falisunana lagaitilefe'mo ofaligune. <sup>8</sup> Afa'a mai'netae'mo Ala kava netefek'e'mo ne'maune. Falisunana Ala kava netefek'e'mo faligune. Afa'a mai'nopi falisupi huta Ala kava ne'mo vaya'amo mai'none. <sup>9</sup> Kalaisi'a fali'naya vaya'e afa'a mai'naya vaya'mogi'e'mo kava veka'apimo maisiyafe'mo ago faliteno he ti'niye. <sup>10</sup> He ti'niya'mofe'mo konagatapimogi nehaya kava'mo alita fako hutapa ne'apataya vayanagi na kava higetapae'mo ani kava'mo nehae. Konagatapimogife'mo ina agufa vaya'mo mai'nae, hutapa nehaya vayanagi na kava higetapae'mo ani kava'mo nehae. Kalaisi'a sia'ale'mo fai mai'neno'ae'mo kavatimo alino fako huno latesiyafe'mo muki'amogita haita aulagale'mo he tita maigune. <sup>11</sup> Goti mukufi'mo hane'niya gee'mo Ala kava ne'mo'a huno'ae'mo, Nagi'nileti'mo lama ge nehuve. Muki vaya'amogi nagaetegamo e'a apale'ya fai'ne'apae'mo, Gotigamo alika fako huka latesana vekamo mai'nane, hu'a ae'a hakalo hu'a na ha paigae, huno hu'niye. <sup>12</sup> Inagi muki'amogita lamete lamete huta Gotife'mo, ma kava hu'nove, ina

kava hu'nove, huta ge ha paigune.

<sup>13</sup> Ha paiguna'mofe'mo konagatimogi kava'apimo mago'e huta alita fako osuta atalegetao. Konagatimogi apaiyafi'mo hapaesige'a heleve hu'a hosu kavapi'mo asagau'a aisayafe'mo mago kava'mo afa'a osugune, huta lagesa afigetao. <sup>14</sup> Nagaemo Ala kava ne'mo Yesupi'mo mai'ne'nae'mo muki ne'ya'ae'mo, hosu ne'ya'mo ohane'niye, hu'na ago afi'nove. Afi'nova'monanafa mago vaya'mogi ne'yafe'mo, hosu ne'ya'mo hane'niye, hu'a apakesa ne'afisayana apakai'apilefe'mo hosu ne'ya'mo hane'niye. <sup>15</sup> Lapakaemo ne'ya'mo ne'naya kavateti'mo konagatapimogimo alita hosu hutapa ne'apatesayana lapau lapayamopafi'mo nolapaiye. Fiku yanagetapa ne'ya'mo ne'naya kavateti'mo Kalaisi'a falino apate'niya konagatapimogi alita hosu hutapa apategae. <sup>16</sup> Mago vaya'mogi, alagepa kava'mo nehune, hu'a nehaya kavatefe'mo hosu kava'mo nehae, hu'a hisaya agufa ka'mo lapakaemo valitapa o'apateyo. <sup>17</sup> Na kava hidgetapaene. Goti'a ne'ya'e ani'e'mo ne'naya kavate'mo yagaino no'apatefa Goti Auneme'amo'mo laipafi'mo mai'nigeta fatago kava'mo nehunageno'ae'mo laipamo'mo falu hu'nisigeta lamogaga aisuna kavateke'mo yagaino nelate. <sup>18</sup> Vaya'mogi ani kava nehu'a Kalaisi ali'ya'amo ne'alisyayana Goti'a amuse huno ne'apatege'a muki vaya'mogi'e'mo amuse hu'a ne'apatae.

<sup>19</sup> Amuse huno ne'apateya'mofe'mo magoke

laipa lagesamo ali'neta alita lokiya vaita apatesuna kava'mo hisunafe'mo layamukiki higetao. <sup>20</sup> Lapakaemo ne'yafeke'mo lapakesa afitetapa vaya'ai apaipafi'mo Goti ali'ya'amo alita hosu hutapa o'ateyo. Muki ne'ya'amo alagepa huta nesuna ya'mo hane'niya'monanafa lapakaemo mago ne'ya'mo ne'naya'mofe'mo mago vaya'mo asagau'a aisayana lapakaemo hosu kava'mo nehae. <sup>21</sup> Lapakaemo konagatapimo asagau'a o'aisayafe'mo ame'amo o'nege lokiya ani'mo nofi alagafati ani'mo o'nege muki agufa kava'mo alita hosu hutapa apatesaya agufa kava'mo osuge nehisayana alagepa kava'mo nehae. <sup>22</sup> Ani kavatefe'mo lapakesa afita fatago nehaya kava'mo alita lapaipafi'mo malegeno Goti aulagale'mo haneno. Vaya'mogi nehaya kavafe'mo lole apakesa o'afi'a, alagepa kava'mo nehune, hu'a apakesa ne'afiya vaya'mogi apamogaga ne'aiye. <sup>23</sup> Ne'aiya'monanafa lole apakesa afi'ne'a ne'nesaya vaya'mogi hosu kava'mo nehae. Nehaya kavafe'mo alagepa kava'mo nehune, hu'a nosisayana apakesa afi'a fatago nosaya'mofe'mo hosu kava'mo nehae. Muki kava'mo nehutae'mo, alagepa kava'mo nehune, huta osuta fiku nehisunana ani agufa kavatimo hosu kava'mo nehune.

## 15

<sup>1</sup> Lokiya vaita lagesa afita fatago nehuna vaya'mogitamo lagaitieke'mo lagesa ne'afita lahau'nisiya kava'mo osuta lokiya no'veaiya vaya'mogimo afi'a ha le'a no'afiya kavate'mo

vase vase huta hapa maesuna kava'mo hane'niye. <sup>2</sup> Lagaemo lamete lamete huta konagatimogi apamogaga ai'a alagepa hu'a maisayafe'mo hapa maeta alita lokiya vaita apatesuna kavake'mo hane'niye. <sup>3</sup> Kalaisi'a agai'aeke'mo agesa ne'afino agai'a hau'niya kava'mo osu'niya'monanafa agaemo hu'niya kavatefe'mo Goti mukufi gemo'a huno'ae'mo, *Hu'a faipa hu'a kate'naya gemo nagaete'mo asagauno ai'niye, huno hu'niye.* <sup>4</sup> Akeya'vilagamo avo kae male'naya gemo'mo alino laya malesiyafe'mo avo kae male'nae. Goti mukufi'mo hu'niya gemo'a laha maesigeta o'ataleta atafauta alagi huta mai'nisunageno laipamo'mo falu hu'nisigeta lavayagunagu huta agava maisunafe'mo avo kae male'nae. <sup>5</sup> Goti'a o'ataleta atafauta alagi huta mai'nisunageno'ae'mo laipamo'mo falu hisiya kava'mo aepa vekamo'a lapaipafi'mo ali'ya'mo alisigetapa Kalaisi Yesu'a hu'niya gele'e kavate'efe'mo alagepa hutapa lapakesa afitetapa magokepi lokaeta maiyo. <sup>6</sup> Magoke lapaipa lapakesa ali'netapa magoke lapavayafati'mo Ala kava netimo Yesu Kalaisi Goti'amo Afo'amo agi'ale'mo alita asaga hutapa atesayafe'mae.

<sup>7</sup> Inagi Goti'a ala agi'amo alisiyafe'mo Kalaisi'a ago lapavale'niya kava hutapa lapakaemo muki konagatapimogimo apavaley. <sup>8</sup> Nagaemo hu'nae'mo, Goti'a Yu vaya'mogita laginago vaya'aife'mo fiku lapa maegauve, huno hapa pai'niya polomasí ge'amo afole aisiyafe'mo Kalaisi'a Goti ali'ya'ale'mo mai'neno'ae'mo Yu vaya'aitegamo uno ali'ya'amo ali'niye. <sup>9</sup> Ani

kava huno alu nofi vaya'aife'mo Goti'a hau  
 huno apate'niya'mofe'mo agi'ale'mo ali'a asaga  
 hu'a atesayafe'mo uno ali'ya'amo ali'niye. Goti  
 mukufi gemo'a ani kavatefe'mo huno'ae'mo,  
 Alu nofi vaya'ai folagapi'mo mai'ne'nae'mo  
     kagikale'mo ali'na asaga hu'na katete'na  
     kagikalefe'mo mono yokemo huguve,  
 huno hu'niye. <sup>10</sup> Mago'e gemo huno'ae'mo,  
 Alu nofi vaya'mogitapae, Goti vaya'amogi'e'mo  
     magokepi lapamogaga aiyo,  
 huno hu'niye. <sup>11</sup> Mago'e gemo huno'ae'mo,  
 Muki alu nofi vaya'mogitapae, Ala kava ne'mo  
     agi'ale'mo alitapa asaga hiyo. Muki  
     alu nofi vaya'e alu nofi vaya'mogi'e'mo  
     agi'ale'mo ali'a asaga hiyo,  
 huno hu'niye. <sup>12</sup> Aiyea'a mago'e gemo  
     huno'ae'mo,  
 Yesi aginago vaya'mogimo mago yosamo  
     he'ya ai'a atale'naya yosagana hu'a  
     mai'nae. Mai'naya'monanafa magoke  
     aginagomo'a alu nofi vaya'aite'e alu nofi  
     vaya'aite'e'mo yagaino apatesiyafe'mo  
     yosa atufa'afati'mo ausisi aesige'apae'mo  
     alu nofi vaya'mogimo agaefe'mo  
     apavayagunagu hu'a agava maigae,  
 huno hu'niye. <sup>13</sup> Hemenimo Gotife'mo lapavaya-  
     gunagu hutapa agava ne'maiya kava'mo aepa  
     vekamo'a mago'e huno lapa maeno lapamisige-  
     tapa agaefe'mo lapakesa afita fatago nehuta-  
     pae'mo mago'e hutapa lapamogaga aisageno la-  
     paipamo'mo falu hugiyanagi. Aote Auneme'amo  
     himamu'leti'mo mago'e hutapa lapavayagu-  
     nagu hutapa agava maisayafe'mae.

*Polo'a ali'ya'amo ali'niya kavafe'mo ava gemo  
hu'niya gemae*

<sup>14</sup> Konaga'nimogitapae, hu'na, alagepa kava'e afi'naya ge'e'mo lapaipa lapakesafi'mo havai te'niyanagetapa afa'a alita apaya malegae, hu'na lole nagesa no'afufa magoke nagesa ne'afuve. <sup>15</sup> Nagesa ne'afuva'monanafa konaga'nimogitapae, Goti'a fiku naha maeno nami'niya'mofe'mo mago kavafe'mo lapakesa afitapa ho hisayafe'mo hu'na ha le'na avo nekaove. <sup>16</sup> Mono hu'a ne'apataya vaya'mogimo Goti'mo ofalinimo ne'amiya kava hu'na alagepa faigoko ge'aleti'mo ali'ya'mo ne'ali'nae'mo alu nofi vaya'mo apavaleli'na e'na ani ofalinimo ali'na Goti'mo amigesuve. Aote Auneme'amo'mo apavaleno alino apaote apatesige'a alagepa ofalinie'mo Goti'a amuse huno atesiya agufa ofalini yakana hu'a maisage'na ali'na amiguve. <sup>17</sup> Mani ali'ya'mo ne'aluva'mofe'mo Goti ali'ya'amo ne'aluva kavatefe'mo Kalaisi Yesu'a na ha mae'niya kavateti'mo afa'a hao ke hegauve. <sup>18</sup> Kalaisi'a ayamufa huno nate'nige'na alu nofi vaya'mogi Goti ge'amo afite'a akame hisayafe'mo ge huge lokiya kava'mo huge nehu'na ai'na apavayu huli'na ne'ova kavafeke'mo ava gemo hu'na lapa paiguve. <sup>19</sup> Nagaemo Goti Auneme'amo himamu'aleti'mo no'agaya lokiya aune kava'mo nehu'nae'mo ali'ya'amo ali'nove. Nagaemo Kalaisife'mo alagepa faigoko ge'amo ae'na hakalo hu'na hapa paili'na u'ne'na huli'na Yulusalemu haopalegati'mo e'na muki Ililikamu

kotega haopalegamo u'na hapa pai'na hano hu'nove. <sup>20</sup> Nagaemo muki afina'mo Kalaisife'mo alagepa faigoko ge'amo ae'a hakalo hu'a hapa opai'naya vaya'aitega'e'mo u'na ae'na hakalo hu'na hapa paisuvafe'mo nayamukiki hu'nove. Mago vaya'mogi no'mo fai'a ate'nisaya yate'mo no kisuvafe'mo o'nahau'niye. <sup>21</sup> Ani kavatefe'mo Goti'a avo'mo kae male'niya gemo'a huno'ae'mo, Ava gemo o'afi'naya vaya'mogi agegae. O'afi'naya vaya'mogi afi'a aeto hugae, huno hu'niye.

*Polo'a Lomu taonifi'mo ugesuve, huno hu'niya gemae*

<sup>22</sup> Alu afina'ae alu afina'ae'mo lapakaetegamo ugefe'mo nehuva'monanafa o'afi'naya vaya'aitega'e vaya'aitega'e'mo u'ne'na hu'na ae'na hakalo hu'na hapa nepauva'mofe'mo visuva ka'nimo alagi ohane'niye. <sup>23-24</sup> Ohane'niya'monanafa hemenimo manile'mo ae'na hakalo hu'na hapa paisuva ko'mo ohane'nige'na muki kafuga'ae'mo u'na lapakegef'e'mo nehuva'mofe'mo Sipeni kotega visuva afina'mo u'na lapakegauve. U'nae'mo hogote'na lapakae'e'mo mago afina'mo mai'ne'na namogaga aiguve. Amuse hutapa natetesage'nae'mo Sipeni kotegamo uguve, hu'na nagesa ne'afi'na navayagunagu nehuve. <sup>25</sup> Hemenimo Yulusalemu taonifi'mo mai'naya apaote vaya'mo hapa mae'na apamisuva ofalini monimo alini'na Yulusalemu taonifi'mo visuvafe'mo nehuve. <sup>26</sup> Masetoniya kotega siosi vayanagi

Akaiya kotega siosi vayanagi hu'a Yulusalemu taonifi'mo mai'naya apaote vaya'mo kagemi ya'apimo ohane'niya vaya'mo hapa mae'a apamisayafe'mo hapau'nige'apae'mo mago ofalini monimo nami'nae. <sup>27</sup> Apakai'apimo hapau'niya'monanafa Yu vaya'mogi hapa mae'naya'mofe'mo Yu vaya'mo hapa maesaya anona'apimo hane'niye. Yu vaya'mogimo apaune'apame'mo hapa maesiya ya'mo ago hapa mae'a ali'a apami'naya'mofe'mo apakaemo Yu vaya'mo amega apakufamo hapa maesigeno alagepa huno hanesiya ya'mo ali'a apamisaya anona'apimo hane'niye. <sup>28</sup> Nagaemo mani muki male'naya ofalini monimo'a alagagana huno afole ai'niya ofalini monimo alini'na u'na apamite'nae'mo Sipeni kotega visuvategamo u'na lapakae'e'mo maiguve. <sup>29</sup> Ago afi'novana u'na ava'yi hute'na Kalaisife'mo alagepa faigoko ge'aleti'mo lapa mae'na mago'e ya'mo ali'na lapamiguve. <sup>30</sup> Konaga'nimogitapae, Lapao ke hovanagi, Ala kava netimo Yesu Kalaisife'mo lapau lapayamopafi'mo lapau'nisigetapa Goti Auneme'amo'mo lapaipafi'mo ali'ya'mo ali'nigetapa Goti mafa'ne'ae'mo lapau lapayamopafi'mo nelapaiya'mofe'mo lapayamukiki hutapa na ha maeta nunumu'mo hutapa nateyo. <sup>31</sup> Goti'a Yuta kotega apakesa afi'a fatago osu'naya vaya'ai apayapati'mo nagufamo alino katino natesiyafe'mo nunumu'mo hutapa natege Yulusalemu taonifi apaote vaya'mo hapa maesuge'apae'mo amuse hisayafe'mo

nunumu'mo hutapa natege hutapa maiyo.  
<sup>32</sup> Lapakaemo nunumu hisageno'ae'mo Goti'a hau'nisiyana lapakaetegamo u'na ava'y'i hute'na lusi kava hu'na namogaga ne'ai'na lapakae'e'mo magokepi lokae'na mai'ne'nae'mo naipamo'mo falu hugiye. <sup>33</sup> Goti'a alagepa huta ne'mauna ya'mo aepa vekamo'a muki'amogitapa'e'mo magokepi lokaeno maino. He. Lama ge.

## 16

### *Ge apamamae'niya gemae*

<sup>1</sup> Nagaemo lasatimo'a Fipi'mo Senikali kote ga siosi ali'ya'mo ne'aliya a kanomo lapakaemo ha maesayafe'mo agi'ale'mo ali'na asaga hu'na ategesuve. <sup>2</sup> Agaemo asole vaya'e nagae'e'mo laha mae'niya'mofe'mo lapakaemo na ya'mo ha maetapa amisaya ya'mo hane'nisiifi afa'a ha maetapa amiyo. Apaote vaya'mogi nehaya agufa alagepa kava'mo hutapa Ala kava ne'mo agi'alefe'mo alita falu fala hutapa ateteta yagaitapa ate yo. <sup>3</sup> Pilisila'e Akuvila'e'mo Kalaisi Yesu ali'ya'amo nagae'e'mo ne'ali'a yalavelafe'mo, Polo'a ge lanamamae'niye, hutapa hana paita nateyo. <sup>4</sup> Anakaemo ofali'na afa'a maisuvafe'mo fali'ana natesa'afe'mo alo hu'ana mai'na'a'mofe'mo nagaemo hanao ke nehogel'anae'mo muki alu nofi siosi vaya'mogi'e'mo hanao ke'mo neha'ae. <sup>5</sup> Ani kava hutapa no'anifi'mo ali'a anupa hu'a ne'maiya siosi vaya'aife'mo, Polo'a ge lapamamae'niye, hutapa hapa paitapa nateyo. Nahau nayamopafi'mo nahau'niya

vekamo Epinitasi'a hogoteno Akaiya kotege Kalisitini vekamo hamale'niya vekae'mo, Polo'a ge kamamae'niye, hutapa ha paitapa nateyo.

<sup>6</sup> Maliya'a laha maesiyafe'mo lusi ali'ya'mo ali'niya afe'mo, Polo'a ge kamamae'niye, hutapa ha paitapa nateyo. <sup>7</sup> Atalonikasi'e Yuniyasi'efe'mo, Polo'a ge lanamamae'niye, hutapa hana paitapa nateyo. Nagaemo Kalaisipi'mo o'mai'nova afina'mo hogote'ana Kalaisipi'mo mai'na'a vekalane. Anakaemo nagae nofi vekala'mo mai'ne'ana mago afina'mo nagae'e'mo magokepi kalavusifi'mo mai'na'ae. Anakaemo apa vayapati'mo ala anaki vekalane. <sup>8</sup> Ala kava nepi'mo mai'niya vekamo Apaliyetasife'mo nahau nayamopafi'mo nahau'niya vekae'mo, Polo'a ge kamamae'niye, hutapa ha paitapa nateyo.

<sup>9</sup> Epani'a Kalaisi ali'ya'amo lagae'e'mo ali'niya veka'e Setekisi'efe'mo nahau nayamopafi'mo nahau'niya vekala'anife'mo, Polo'a ge lanamamae'niye, hutapa hana paitapa nateyo.

<sup>10</sup> Apelisi'a Kalaisi'mo o'ataleno akame hu'niya'mofe'mo agimo hane'niya vekae'mo, Polo'a ge kamamae'niye, hutapa ha paitapa nateyo. Alisitomulasi afamo anaga'aife'mo, Polo'a ge lapamamae'niye, hutapa hapa paitapa nateyo. <sup>11</sup> Nagae nofi vekamo Helotianife'mo, Polo'a ge kamamae'niye, hutapa ha paitapa nateyo. Nasisi afamo anaga'amogimo Ala kava nepi'mo mai'naya vaya'aife'mo, Polo'a ge lapamamae'niye, hutapa hapa paitapa nateyo. <sup>12</sup> Talaifina'e Talaifasa'e'mo Ala kava

ne'mo ali'ya'amo ne'ali'a atala'anife'mo, Polo'a ge lanamamae'niye, hutapa hana paitapa nateyo. Pesisife'mo siosi vaya'mogimo hapau apayamopafi'mo hapau'niya a kanomo Ala kava netefe'mo lusi ali'ya'mo ali'niya afe'mo, Polo'a ge kamamae'niye, hutapa ha paitapa nateyo. <sup>13</sup> Lufasi'a Ala kava nepi'mo hogoteno mai'niya vekae'mo, Polo'a ge kamamae'niye, hutapa ha paitapa nateyo. Ita'amo'mo ita'nimokana huno mai'niye. <sup>14</sup> Asikalitasi'agi Falikoni'agi Hemasi'agi Patolopasi'agi Hemesi'agi hu'a apakaegi'e'mo magokepi lokae'a mai'naya konagatimogi'efe'mo, Polo'a ge lapamamae'niye, hutapa hapa paitapa nateyo. <sup>15</sup> Filogasi'agi Yuliya'agi Neliyasi'agi Neliyasi asa'amo'agi Olipasi'agi hu'a apakaegi'e'mo muki vaya'amo magokepi lokae'a mai'naya apaote vaya'aife'mo, Polo'a ge lapamamae'niye, hutapa hapa paitapa nateyo. <sup>16</sup> Lapaote kava'mo hutapae'mo konagatapimogimo hapaetapa netetapa ge apamamaeyo. Muki haopalegamo ali'a anupa hu'a ne'maiya siosi vaya'mogi'e'mo ge lapamamae'nae.

*Mago vaya'mogimo siosimo ali'a fako nehaya vaya'aife'mo apava gemo hu'niya gemae*

<sup>17</sup> Konaga'nimogitapae, ali'na he ti'na lapate-suvefe'mo huvanagi mago vaya'mogi lapakaemo afi'naya gelefe'mo kame hu'a atete'a ali'a fako hu'a lapatege hosu kava'mo hisayafe'mo lapayate'mo alige nehaya vaya'aife'mo alagepa hutapa yagaita mai'netapae'mo maitapa halove huta maiyo. <sup>18</sup> Ani agufa vaya'mogimo Ala

kava netimo Yesu Kalaisi ali'ya'amo no'alifa amega apakufamo'mo hau'niya kava'mo akame nehae. Haga hapausiya agufa gemo hute'a aigofe ge'apileti'mo hapao ke he'a apametala hute'a fiku ne'afiya vaya'mo apakesa nefaiye. <sup>19</sup> Muki vaya'mogimo lapakaemo alagepa hutapa gemo afitetape akame nehaya kavafe'mo lapava gemo ago afi'naya'mofe'mo namogaga ai'na nelapatove. Afi'naya'monanafa lapakaemo alagepa kava'mo hisayafe'mo afi'naya lapaipa lapakesa alisayafeke'mo nahau'niya'monanafa hosu kava'mo osisayafe'mo o'afi'naya vayakana hutapa maisayafe'mo nahau'niye. <sup>20</sup> Goti'a alagepa huta ne'mauna kava'mo aepa vekamo'a malage huno Satani'mo lapaiya afe'alumelagamo alino aeno latapaigiye. Ala kava netimo Yesu Kalaisi'a fiku lapa maeno lapamino. He, Lama ge.

<sup>21</sup> Timoti'a nagae'e'mo lokaeta'a ali'ya'mo ne'alu'a veka'e nagaenofi vaya'mo Lusiyasi'agi Yesoni'agi Sosipata'agi hu'a ge lapamamae'nae. <sup>22</sup> Nagaemo Tetiyusi'namo mani gemo Polo avayafati'mo ali'na avo kae'nae'mo Ala kava nepi'mo mai'ne'nae'mo ge lapamamae'nove. <sup>23</sup> Gaiyasi'a Polo'nale'mo alagepa huno yagaino nate'niya veka'e no'afi'mo ali'a anupa hu'a mai'naya siosi vaya'mogi'e'mo ge lapamamae'nae. Elasatasi'a taonifi monile'mo ne'yagaiya veka'e Kuvotasi'a konagatimo'e'mo ge lapamamae'na'ae. <sup>24</sup> Ala kava netimo Yesu Kalaisi'a muki'amogitapamo fiku lapa maeno lapamino. He, lama ge.

*Goti agi'ale'mo alino asaga huno ate'niya*

*gemaе*

<sup>25</sup> Goti'a nagaemo ae'na hakalo nehuva alagepa faigoko ge'leti'e Yesu Kalaisife'mo ava gemo ae'a hakalo nehaya ge'leti'e'mo afa'a alino lokiya vaino lapategaiye. Ma mopamo alo hu'niya afinateti'mo ani gemo fala kino haneme haneme e'niya'monanafa <sup>26</sup> hemenimo Gotite-gati gemo alini e'a ae'a hakalo hu'a hapa ne-paiya vaya'mogimo avo kae male'naya gemo alagepa faigoko ge'amo ha le yategamo ago afole ai'niye. Maige maige huno ne'maiya auneme'e Goti'a, alita aeta hakalo hiyo, huno hu'nige'a muki nofi vaya'mogi apakesa afi'a fatago hisaya gemo akame hisayafe'mo ali'a ae'a hakalo hu'a hapa pai'nae. <sup>27</sup> Agaemo magoke Goti'a agai'age'mo muki ya'amo ageno aeto hu'niya vekamo agi'ale'mo Yesu Kalaisiteti'mo ali'a asaga hume asaga hume u'a ali'a asaga hu'a hano osu'a ali'a asaga hiyo. He, lama ge.

**Saufa Kotalake Gema  
The New Testament and Portions of the Old  
Testament in the Keyagana Language of Papua New  
Guinea  
Sampela hap Buk Baibel long tokples Keyagana long  
Niugini**

copyright © 2001 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Keyagana

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-01-26

---

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files  
dated 9 Oct 2020

dec78c50-71b7-5d19-97bf-bf625abcf44